BIBELSK TRO

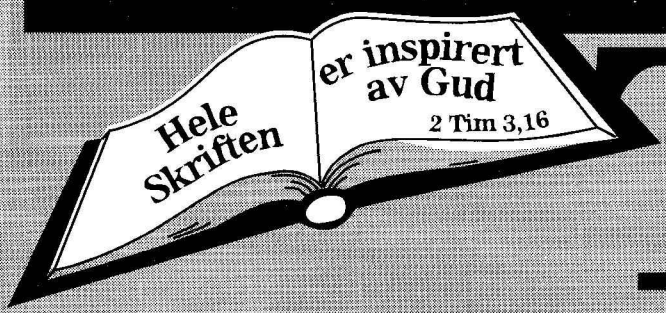

Nr. 4
Aug. 1996

5. årgang

4

Fritt, uavhengig tidsskrift på evangelisk-luthersk grunn

PÅ BIBELENS GRUNN
Stiftelse

utgir tidsskriftet
Bibelsk Tro

Formål og grunnlag:
Stiftelsens formål er å fremme bibeltro kristendomsforståelse etter Guds Ord på den evangelisk-lutherske bekjennelsesgrunn. Stiftelsen skal på det grunnlag som er nevnt nedenfor ved litterær virksomhet og på andre tjenlige måter hjelpe til å utbre bibelsk forkynnelse og lære, slik at evangeliet kan nå ut til menneskene og nådegavene få sin naturlige funksjon. Likedan vil en vurdere religiøse og åndelige strømninger, bevegelser, tidsaktuelle tanker, ideologier og tiltak i lys av Skriften.

Grunnlaget for stiftelsens virksomhet er den Hellige Skrift, forstått og brukt i lys av Bibelens eget Kristus-vitnesbyrd og Jesu og apostlenes skriftsyn, dvs. Skriftens vitnesbyrd om seg selv. Bibelen er Guds Hellige Ord, gitt ved den Hellige Ånds inspirasjon, troverdig og urokkelig, helt igjennom Guds Ord gitt i menneskelig språk.

Bibelens ord – slik det opprinnelig ble gitt – er uten feil og selvmotsigelser i alle sine uttalelser når det forstås i samsvar med dens egne forutsetninger. Skriftens ord må tolkes ved Skriften selv. Bibelen er Guds åpenbaringsord, gitt oss som veiledning til frelse og evig liv. Den er den eneste, sanne og fullt ut tilstrekkelige, klare og absolutte autoritet og norm i alle spørsmål som angår kristen tro, lære og liv.

Den evangelisk-lutherske lære som er nedfelt i Den norske kirkes bekjennelsesskrifter er i samsvar med Skriften og følgelig bekjennelsesgrunnlag for stiftelsens virksomhet. Sentralt i denne lære står overbevisningen om «Skriften alene», «rettferdiggjørelsen ved tro på Kristus alene» og den evangeliske kirkeforståelse som legger vekt på det alminnelige prestedømme og nådegavehusholdningen.

Styret:
Lektor/cand. theol. Olav Hermod Kydland (formann), forkynner/cand. theol. Kristoffer Fjelde (nestformann), bonde Kristian Byberg (sekretær), ingeniør Gordon Landro og avd.leder Olav Stokka. Varamenn: Adjunkt Gunnar Holth, misjonær/cand. theol. Olav Toft, avd.-leder Tor Ydstebø, bonde Ola Borrevik og bonde Leif Jan Krogedal.

Rådet:
Rådgiver/sosialøkonom Dagfinn J. Hansen, misjonær Jan Ove Heggdal, bonde/cand. theol. Arvid Joramo, bonde Bjørn Lende, bonde Samuel Norland, misjonær/cand. theol. Guttorm Raen.

Faste medarbeidere i Bibelsk Tro:
Forkynner Kjell Dahlene, lektor/cand. theol. Eivind Gjerde, adjunkt Gunnar Holth, lærer Reidulf Tværåli, misjonsskolelærer/dr. Norvald Yri.

BIBELSK TRO

Fritt, uavhengig tidsskrift på evangelisk-luthersk grunn

Redaksjon:
Olav Hermod Kydland
Guttorm Raen
Olav Toft

Redaksjons- og ekspedisjonsadr.:
Postboks 264, 4350 Nærbø
Fax 51 43 22 82

Abonnement og gaver:
Kleppveien 894,
4063 Voll

Postgiro: 0825 0578300
Bankgiro: 3290.07.77786
Dansk postgiro:
1199 250-9350

Kasserer: Kristian Byberg
Tlf. 51 65 41 01

Utkommer 6 ganger i året.

Årsabonnement:
Norge og Norden kr. 100,-
Til andre land kr. 125,-
Skoleungdom kr. 70,-

Redaksjonen er ansvarlig for alt som kommer fram i lederspalten. Konkrete synspunkter forøvrig står de respektive forfattere ansvarlig for. Red. deler nødvendigvis ikke alle disse, men er ansvarlig for at ikke noe bryter med stiftelsens formål og grunnlag. Unntak fra dette kan være ytringer i klipp- og leserbrev-spalten.

Ettertrykk kan skje med kildeangivelse.

Layout: Narve Holmen

Steinkjer Trykkeri AS
Tlf. 74 16 30 00

Nr. 4 August 1996:

Sentrumstankegang
Leder. Guttorm Raen — Side **2**

En evig omsorg
Andakt. Kai Ørebech — » **3**

«Och låt mig alla dagar få leva blott av nåd»
Portrett. Reidulf Tværåli — » **4**

Hør! Så skal deres sjel leve!
Trossannhet. Carl Olof Rosenius — » **7**

Retningslinjer for bruk av sang og musikk
Aktuell debatt. Uttalelse fra ELM — » **9**

Guds Ord – i ørkenen
Vitnesbyrd og tjeneste. Olav Fjermedal — » **11**

Ny bibeloversettelse
Kommentar. Guttorm Raen — » **12**

Uten lov? – Om antinomisme
Søkelys på forkynnelsen
Sigurd Grindheim — » **16**

Profeten Joel og endetiden
Bibelforum. Dag Risdal — » **18**

«Jeg tror...»
Barnelærdommen. Guttorm Raen — » **21**

«Gud er på tronen ennu...»

Gud er på tronen ennu
og han kommer sine i hu.
I prøvelsens stunder –
å tenk hvilket under –
da aldri alene er du.
Gud er på tronen ennu
og han kommer sine i hu.
Hør hans løfte til meg:
Jeg kan ei glemme deg.
Gud er på tronen ennu.

Les/syng dette verset/koret sammen med Salme 11!

Neste nummer av Bibelsk Tro kommer i oktober.

Sentrumstankegang

Bare en holder seg til sentrum, er en på trygg grunn – slik tenker mange. Ytterkanter, «ytterligheter» må en være redd for og holde seg borte fra.

Leder

Det kan være mye rett i dette, forutsatt at «sentrum», eller rettere sagt tyngdepunktet, er plassert på rett sted. Ytterligheter som fører til fanatisme, så en er villig til å skade andre for å fremme det en selv står for, er farlige. Slike tendenser – som det er en god del av i vårt samfunn – må det advares innstendig mot.

Men også i dette spørsmålet trenger vi å vokte oss for ensidighet. Vi skal nevne et eksempel på at nettopp en holdning som går ut på i alle tilfelle å holde seg unna ytterkantene, kan bli direkte livsfarlig.

Kommer en oppi et ras, er det ikke det å holde seg til sentrum, som er det rette. Da følger en med utglidningen. I slike tilfelle er det viktig å komme ut til kanten og bort fra det som raser ut, eller – i tilfellet med bilen – å bevege seg til den enden som befinner seg på fast grunn. Med andre ord, i en slik situasjon er det slett ikke «sentrum», men ytterkanten som berger, nemlig den kanten som befinner seg på trygg grunn.

Siden vi lever i en tid som er preget av åndelig utglidning, er det viktig å merke seg dette faktum. Det finnes saktens mange ytterligheter som vi må være på vakt mot. Og de midler en tar i bruk for å advare og forsøke å hindre det en mener er feil utvikling, må ikke komme i konflikt med det Bibelen sier er rett. Men å holde seg til det som menneskelig sett ser ut som sentrum, eller som av de fleste utgis og regnes for å være det, kan nettopp være farlig og øke farten i utglidningen. Det er slett ikke alltid at en sterk konsentrasjon på ett sted (som f.eks. omfattende organisering) er av det gode og tjener til sant åndelig liv.

En annen illustrasjon kan lære oss litt om dette. Vi vet at tyngdekraften bevirker at kald luft synker og samler seg på lave steder. Mangler den rette åndelige «varme» i en organisasjon eller et fellesskap, kan en sterkere ytre konsentrasjon føre til at det er de «kalde» kreftene som får overtaket.

Det avgjørende er at tyngdepunktet i vår tro, vår vurdering og våre holdninger er der som Guds Ord plasserer det, uansett om dette synes å stå i strid med det som etter den gjengse mening regnes for godt. For å bruke enda et bilde: Et sikkert *ankerfeste* er noe som holder et skip fast selv i den sterkeste storm. Et slikt anker har vi for vår tro (Heb 6,19-20).

Skal vi bli bevart på den rette veien, er det om å gjøre å holde fast ved to ting som hører nøye sammen: *Guds Ord* og *samfunnet med Jesus Kristus.* Bibelen viser oss gang på gang at disse to ikke kan skilles fra hverandre.

En av de tragiske kirkelivsskildringer som vi har i sendebrevene i Åpenbaringsboka, handler om en menighet hvor det i det ytre så ut til at det sto riktig bra til – med iver i tjenesten, villighet til innsats under motgang, vern mot vranglærere og så videre (Efesus, Åp 2,1 flg.). Men det viktigste manglet: *«Jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet.»* Kjærligheten til Frelseren og samfunnet med ham var ikke det første lenger.

Hva var så botemidlet mot dette? *«Kom i hu hva du er falt fra, og omvend deg...»* Det er viktig at vi får tak i alt det som er sagt her. Den rette veien begynner med å legge merke til hva Gud har sagt: *«Kom i hu...»* Det var ikke det å bry seg om den rette lære som var feil. Tvert imot, det var her den rette veien var pekt ut. Den fatale feilen var at dette Ordet ikke fikk de *personlige* konsekvenser det skulle ha (sml. Heb 4,2). I Efesus var de kommet bort fra et liv i omvendelse og Kristi nåde.

Vi bør legge oss på sinne Jesu advarsel til saddukeerne, så vi ikke skal komme inn i samme stilling som dem: «Dere farer vill fordi dere ikke kjenner Skriftene og heller ikke Guds kraft» (Mat 22,29).

Guttorm Raen

En evig omsorg!

«Da Herren så henne, fikk han medynk med henne og sa til henne: Gråt ikke! Så gikk han borttil og rørte ved båren. De som bar den, stanset, og han sa: Unge mann, jeg sier deg: Stå opp!»
Luk 7,13-14

Andakt

Jesus er omgitt av en stor folkmengde på vei til Nain. Utenfor byporten møter de et annet opptog. Det er begravelse. De to flokkene møtes. Jesus og døden står overfor hverandre.

Jesus blir grepet av sorg og medlidenhet. Kvinnen er i sorg. Hun har mistet et barn og dermed også sin trygghet for fremtiden. Jesus ser mer enn begravelsen og sorgen. Han forstår hennes nød, og omslutter henne med sin omsorg.

Gud har også mistet sin ypperste skapning. Han ser at hele menneskeheten er underlagt døden. Det er ikke bare denne ene gutten det gjelder, men også alle de som fulgte vil i sin tur møte døden. Jesus ser hele slektens nød når han ser dette sorgtunge opptog. Alle må vi møte døden.

Kvinnen hadde gitt sin sønn livet. Nå var samfunnet med ham brutalt ødelagt av døden. Mennesket var skapt til liv og samfunn med Gud, men dette ble brutt ved syndefallets tragiske realitet. Jesus ser sammenhengen. Han gjør alt for å gjennopprette dette samfunnet. Han gir gutten livet tilbake, og gir han til hans mor, men bare for en tid. Gutten må dø igjen.

Jesus vet at han også går døden i møte. Hans mål er å overvinne døden og gi – ikke bare denne gutten, men hele verden nytt liv. Han vil gi oss tilbake til han som gav oss livet.

Hvis vi prøver å finne noen årsak til at Jesus hjelper denne kvinnen, må vi bli svar skyldig. Ikke engang ordet *tro* er nevnt. Det er ene og alene Jesu kjærlighet som er årsak til det guddommelige inngrep i Nain. Og det er bare Guds kjærlighet som er eneste årsak til at vi har fått nytt liv gjennom Jesus. Døden er ikke det siste. Den er overvunnet. Vi har nå fått del i det nye livet. «Den som tror på meg, han skal leve om han enn dør.» Barnekåret er vunnet tilbake.

KAI ØREBECH

I dag!

– Stille – syke, såre hjerte!
Lukk din Frelser inn
i din dype sorg og smerte,
i ditt såre sinn.
Det er nettopp han du trenger...
Se ditt livs bedrag!
Du må ikke vente lenger.
Gå til ham I DAG! OLAV NERGÅRD

Vær obs!!!

på kassettjenestens nye sangutgivelse.
Omtale finner du på side 20.

Våkn opp, du som sover!

Ef 5,14

Våkn opp, du som sover,
stå opp fra de døde,
og Kristus skal lyse for deg.
– Hva tenker du over?
– Ditt liv er så øde!
– Guds kall har du møtt med et «Nei!»

Du bryter Guds lover!
Du lever i kjødet!
Du går på fortapelsens vei!
– Våkn opp, du som sover,
stå opp fra de døde,
og Kristus skal lyse for deg!

OLAV NERGÅRD

Lina Sandell (1832–1903):

«Och låt mig alla dagar få leva blott av nåd»

«Lina Sandell er et kjent navn for de fleste kristne i våre nordiske land. Hun etterlot seg en åndelig arv i sine sanger og dikt som har vært til stor trøst og velsignelse i flere generasjoner. Selv om det er over 90 år siden hun døde, er sangene like aktuelle i dag som de var for over hundre år siden.» Slik skriver Astri Valen-Sendstad i forordet til sin bok «Lina Sandell Et dikterliv til Herrens ære».

Portrett

Selv har jeg ofte fått del i noe av denne rike velsignelsen. Ingen sangforfatter har hatt større betydning for mitt åndelige liv enn Lina Sandell. Jeg er blitt mer og mer glad i hennes enkle og oppbyggelige sanger. Derfor bruker jeg dem ofte, og kommer stadig tilbake til dem. I mitt hjerte takker jeg Gud for denne arven.

Barndom og ungdom

Carolina Wilhelmina Sandell ble født 3. oktober 1832 på Fröderyd prestegård i Småland. Foreldre var prosten Jonas Sandell og hans hustru Fredrica, f. Engstrand.

Carolina var et våkent og følsomt barn. Hun var glad i Fröderyd og familien. Men det ble særlig faren som kom til å sette sitt preg på henne. Sandell var en dyktig og avholdt prest, en god forkynner og sjelesørger med innsikt i lov og evangelium. Samtidig var han en intellektuell kapasitet med store kunnskaper innen naturvitenskap, språk og litteratur. Lina elsket og beundret sin far. Han hadde alltid så mye å fortelle fra naturen, historien og Guds rike.

Du leser vel Bibelen?

Som barn ble hun rammet av en lungesykdom som gav henne dårlig helse resten av livet. Fordi hun ikke kunne være mye ute sammen med andre barn, ble Lina ofte sittende på farens arbeidsrom. Hun trivdes godt i hans selskap, og la for dagen en sterk kunnskapshunger og et stort lesebehov. Tidlig behersket hun fremmede språk som engelsk, tysk og fransk. Hun leste litteratur av kjente diktere, men ikke minst studerte hun Bibelen og Luther. Hun hadde i det hele mye til felles med sin far, og han var et fast holdepunkt i hennes liv.

Som tolvåring hadde Lina en spesiell opplevelse. I over et år hadde hun vært sengeliggende. Det kunne se ut som om døden skulle seire. En søndag lå hun og leste dagens tekst fra Luk 8,41 flg. om Jairus' datter. Da tenkte hun: Selv om Jesus er usynlig, er han likevel den samme i dag. Om det er hans vilje, er han mektig til å gjøre meg frisk. Bønnen steg opp fra barnehjertet, og en ny kraft strømmet gjennom kroppen hennes! Hun kom opp av senga, og priste siden Herren for hans store makt.

Lina hadde sterk tro og tillit til Gud og syn og sans for storheten i naturen og skaperverket. Dette kommer til uttrykk allerede i «Barndomsförsök av Carolina Sandell 1845». Hun var da bare tretten år.

I konfirmasjonstiden kom hun inn i svære åndelige brytninger. Det var ikke lett å tro seg som et Guds barn. Men etter hvert ble hun frigjort og glad i evangeliet.

Da hun var 21 år, ble hennes første diktsamling, «Andliga Vårblommor», gitt ut offentlig. På denne tida skrev hun også den sangen som er blitt aller mest berømt.

«Tryggare kan ingen vara»

Den mest kjente av alle Lina Sandells sanger er uten tvil «Tryggare kan ingen vara». Den uttrykker gudsbarnets trygghet i medgang og motgang:

«Tryggare kan ingen vara
än de trognas lilla skara,
stjernan ej på himlafästet
fågeln ej i kända nästet.

Herren sina trogna vårdar
uti Sions helga gårdar
öfver dem han sig förbarmar
bär dem uppå fadersarmar.

Ingen nöd och ingen lycka
skal utur hans hand dem rycka
ty han älskar sina vänner
och de sinas nöd han känner.

Hvad han tar och hvad han giver,
samme Fader han dock blifver,
och hans mål är blott det ena:
barnets sanna väl allena.

Gläd dig då, du lilla skara,
Jakobs Gud skall dig bevara!
För hans vilja måste alla
fiender till jorden falla.»

«Hvad han tar och hvad han giver»

Lina ble tidlig kjent med «korsets skole». Ikke bare gjennom egen lidelse, men også ved sine søstres sykdom og tidlige død. Men der nød og sykdom herjet, kunne hun trøste som ingen annen.

I 1858 skulle Jonas Sandell besøke en venn i Göteborg. Lina var med på turen. De reiste med båt over Vättern. Det blåste frisk kuling, og plutselig krenget skipet. I det samme mistet Sandell fotfestet og ble skyllet over bord. Det siste hun så av faren, var et grånet hode som forsvant i bølgene.

Denne hendelsen ble et hardt slag for Lina – et vendepunkt i hennes liv.

Hun syntes hun hadde mistet alt. Det stormet både i og omkring henne, og det ble tunge dager og år.

Men sorgen åpnet for en dypere og inderligere tone i hennes diktning; mer løst fra det jordiske – mer bundet til det himmelske:

«O Jesu, öppna du mitt öga,
Att jag må se, hur rik jag är!
Jag har en fader i det höga,
Som fadersomsorg om mig bär.»

Evangeliska Fosterlandsstiftelsen

Helt fra 1856 hadde noen av sangene til Lina Sandell stått på trykk i Evangeliska Fosterlandsstiftelsens organ «Budbäraren.»

I 1861 fikk hun kall til å gå inn i Stiftelsens tjeneste som «oversetter og forfatterinne». Dette så hun på som Guds ledelse. Hennes første store arbeid her var redigeringen av «Pilgrimsharpan», ei sangbok til bruk i den frie møtevirksomheten. Her kom flere av hennes egne sanger med. Dette ble grunnstammen i den sangboka som Fosterlandsstiftelsen senere gav ut spesielt som sin – «Sionstoner». «Sionstoner» er trykt i 750.000 eksemplarer og brukes fortsatt av Lutherska Bibelstudiestiftelsen i Umeå-traktene i Nord-Sverige. Her finnes 150 av Lina Sandells sanger.

Innen den kristne barne- og ungdomslitteraturen gjorde hun en banebrytende innsats, bl.a. gjennom «Barnens Tidning», det første kristne barneblad i Sverige. Hun redigerte også «Berättelser för Söndagsskolan» og «Barnens Vän», et misjonsblad for barn. Hun ønsket å nå barna med evangeliet og tenne misjonsgløden hos de små. I barnekalenderen «Korn åt små fåglar» stod hennes aftenbønn «Bred dina vida vingar», som i dag er kjent av de fleste kristne i hele Norden.

Hun la mye tid og omtanke i «Korsblomman», en kalender for voksne, som hun redigerte i 37 år. I det hele la hun gjennom mange år ned et omfattende og samvittighetsfullt arbeid for organisasjonen – og for sin Herre og Mester. Til tider kunne arbeidspresset bli for stort, og hun ble syk og trengte hvile. Men hun ville så gjerne bruke nådegaven Gud hadde gitt henne, og så bad hun:

«O, så håll vingarna fria, jag beder,
Stärk dem till flykt och förnim mitt begär,
Lös dem från allt som vil tynga dem neder,
Herre, du känner ju best hvad det är!»

Vennene

I Stockholm ble Lina kjent med grossisthandler Carl Oscar Berg, som senere ble hennes mann. Han drev kristen virksomhet blant sjøfolk i hovedstaden og var meget aktiv i avholdsbevegelsen. Dette arbeidet sluttet hun opp om. Ei tid

var hun også hans medarbeider i bladet «Arbetarens Vän». Gjennom sin gode venninne prinsesse Eugenie, som var en personlig kristen, fikk hun inngang i kongehuset. Lina hadde mange venner, både blant høy og lav.

Men den som likevel kom til å bety mest for henne, var framfor alt Carl Olof Rosenius. Han var den forkynner hun satte høyest. Han prekte i «Betlehemskyrkan», og hjertene åpnet seg for evangeliet. Så ofte hun kunne, gikk hun og hørte ham. Han hadde en spesiell evne til å gjøre evangeliets hemmeligheter levende på en enkel måte. Det var om å gjøre for henne å få hvile i den uforskyldte nåden og trenge dypere inn i samfunnet med sin frelser. Den viktigste talerstolen til Rosenius var likevel «Pietisten», som han redigerte i 26 år. Helt fra sin barndom hadde Lina lest den. Rosenius' forkynnelse gav henne glede og hjertefred. Slik ble hun den rosenianske vekkelsens store sanger. Da «Pilgrimsharpan», (senere «Sionstoner») kom ut, skrev Rosenius: «Ingen kan synge om den frie nåden som Lina Sandell.»

En annen god venn var sangevangelisten Oscar Ahnfelt. Også han hadde fått hjelp gjennom Rosenius' forkynnelse. Siden reiste han rundt i Skandinavia og spilte og sang til Guds ære. Han brukte en rekke av Lina Sandells sanger, og satte melodi til mange av dem. Når disse sangene ble så fort kjent og mye brukt, skyldes det nok først og fremst deres dype evangeliske og Kristus-sentrerte innhold. Men det betød også mye at det ble satt gode folkelige melodier til. Og ikke minst hadde det stor betydning at Ahnfelt, Sveriges åndelige trubadur, sang Linas sanger inn i folkets hjerter, slik hun selv uttrykte det.

Sangene

Sangene til Lina Sandell springer ut av et pulserende gudsliv – hennes inderlige samfunn med Herren Jesus. Det er selvopplevd og ekte det hun skriver om. Hun hadde liten tro på seg selv – det ydmyke sinn som fikk motta Guds rike nåde og velsignelse. «Sangene Herren gir meg» var et uttrykk hun gjerne brukte. Midt i trengsler og prøvelser fikk hun hvile i Gud.

Nettopp denne velsignede hvile er et hovedmotiv i hennes diktning:

«Blott en dag, ett ögonblick i sänder,
vilken tröst vad än som kommer på!
Allt ju vilar i min Faders händer,
skulle jag, som barn, väl ängslas då?»

Ellers spenner sangene over et vidt spekter: Bønn og lovsang, kamp, anfektelse og mørke, tro og tillit. Hun er opptatt av sentrale emner som forsoningen, rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen. Hun skriver vekkelsessanger og misjonssanger. Men ikke minst skriver hun om gudsbarnets evige håp. En sterk himmellengsel preger mange av sangene hennes. «Lina hadde en egen nådegave til å forklare evangeliet i sine sanger, så ingen skulle være i tvil om sin nådestand hos Gud» (Astri Valen-Sendstad). Her kan nevnes «Forsoninga er vunnen i Jesu Kristi blod». Det er sjelesorg på sitt beste, en evangelisk preken som burde brukes mye oftere i våre forsamlinger. Den er oversatt til norsk av Anders Hovden. Han har også oversatt misjonssangen «Å, kome ditt rike». Vekkelsessangen «Har du mot å følge Jesus...?» er oversatt av Lars Oftedal.

Lina Sandells produksjon omfatter omkring 2.000 sanger og dikt. Hun samlet selv 650 av dem. Mange er oversatt til andre språk. Noen er kommet med i den svenske og den norske salmebok. I «Sangboken» finner vi i alt 39 av hennes sanger. En av dem er «Eg kan ikkje telja dei alle, dei prov på Guds kjærleik eg får». Den er en takk for Herrens mange velgjerninger, og er mesterlig oversatt av Trygve Bjerkrheim.

Tidligere er nevnt «Blott en dag» og «O Jesus, åpne du mitt øye».

Den veldige rikdommen vi har som Guds barn, synes jeg også kommer så levende og klart fram i sangen «Er det sant at Jesus er min broder...?» Christian Dick har oversatt den helt i Lina Sandells ånd:

«Er det sant at Jesus er min broder
og at himlens arv meg hører til?
Å, så bort med alle tårefloder,
bort med alt som her meg engste vil!

Gud min broder – under over under!
Å, hva større er vel sagt på jord!
Skjønt jeg ei kan tro det alle stunder,
det er dog hans eget sanne ord. →

Hør! Så skal deres sjel leve! (Jes 55,3)

Her stadfester profeten hele hovedlæren i Skriften, at vi blir rettferdige for Gud ved troen. Paulus sier: «Så kommer da troen av forkynnelsen», og Kristus sier: «Dere er alt rene på grunn av det ord som jeg har talt til dere.» Dere har ikke gjort annet enn å høre mitt ord, så har troen kommet inn i hjertene deres, og så er dere blitt rene. Og dette sier Kristus selv, han som skal dømme på den ytterste dagen.

Trossannhet

Hele Skriften knytter frelsen til det korte ordet *troen.* Derfor vil vi samle all vår oppmerksomhet om dette spørsmålet: Hvorledes *får* vi troen? Og hva *er* troen?

Alle vakte sjeler som søker frelse, finner til slutt alle sine vanskeligheter samlet om dette punktet. Og det er jo også dette frelsen er avhengig av. Hør derfor hva Herrens Ånd sier om dette: «Hør! Så skal deres sjel leve.» Bare dette: *Hør!* Troen kommer ved at du hører. Troen kommer ikke av seg selv. Det er her alle vakte sjeler tar feil. De bare tenker og tenker og hører ikke det Gud sier. På denne måten kommer ikke troen. Den kommer heller ikke ved at du ønsker og venter på Den Hellige Ånd. Heller ikke ved at du arbeider på ditt eget hjerte for å få det til å tro.

Nei, Kristus sier: «På grunn av det ord jeg har talt til dere.» Bli stående, og hør det Gud taler. Ta Gud på ordet og stol på at han ikke lyver, hvor ille det enn måtte se ut med din fortjeneste og din elendige bedring, og hvor lite du enn måtte føle i ditt eget hjerte. Hvis du bare kan ta Gud på ordet og av hjertet tro hans vitnesbyrd om Kristus, så har du med det samme hele Frelseren og alt det han har gjort for deg.

Legg merke til hvor fint apostelen taler om dette i Rom 10: «Rettferdigheten av troen sier så: Si ikke i ditt hjerte: Hvem skal fare opp til himmelen – det vil si: for å hente Kristus ned – ? Eller: Hvem skal fare ned i avgrunnen – det vil si: for å hente Kristus opp fra de døde – ? Men hva sier den? Ordet er deg nær, i din munn og i ditt hjerte. Det er troens ord som vi forkynner.»

Hør hvilken lære det er! Se ikke hit eller dit etter Kristus, vil apostelen si. Speid ikke omkring i det usikre rommet, i det dunkle, uendelige fjerne! Hva sier Skriften? Ordet er deg nær. Hør! Du har Ordet – det troens ord!

Ja, men Kristus? – Hører du ikke: *Du har Ordet!* Ta Ordet, så har du Kristus. Du synes at Kristus er så langt borte som om han var i himmelen eller i avgrunnen. Du vet ikke *hvor* han er, eller hvorledes og når han skal bli din. Du strekker deg ut i det ukjente, fjerne etter ham.

Du behøver ikke, sier apostelen. Ordet er deg nær, nemlig troens ord. Griper du det, så griper du Kristus. For i samme

---

Skjønt jeg ei kan tro det som jeg ville,
er dog saken alltid like sann.
Ei i tvil jeg vil min fred forspille,
for min Jesus aldri lyve kan.

Han har sagt: Min Fader – eders Fader,
han har sagt: Min Gud – og eders Gud.
Mon seg større fryd vel tenke lader
enn at også jeg fikk sådant bud?

Å, det broderskap, se det forjetter
mer enn alt hva her man nevne kan,
for ved Jesu side det meg setter,
gir meg rett til samme arv som han.

Samme arv der oppe i det høye,
samme himmel, samme Gud og Far,
Herre, Herre, åpne blott mitt øye
for de skatter jeg i sannhet har!»

For videre lesning anbefales Astri Valen-Sendstad: «Lina Sandell – Et dikterliv til Herrens ære», Lunde 1995.

Reidulf Tværåli

Fem råd mot mismot

«Jeg merket en hånd som rørte ved meg, den hjalp meg opp, så jeg skjelvende hvilte på mine knær og hender.»

Dan 10,10

Trosblikk

Daniel var kommet i mismotets dal. Dit kommer før eller senere du òg. Da sendte Gud en engel til ham som rørte ved ham og hjalp ham opp på kne. Og der på kne fikk Daniel se og høre fem ting: (Les Dan 10, 11-12.)

Først sa engelen: Daniel, du høyt elskede mann. Rører engelen ved deg nå, så sett ditt navn der Daniels sto. Du er elsket av Gud. Midt i all din nød og hjelpesløshet er du et høyt elsket menneske.

Dernest sa han: Gi akt på de ord jeg vil tale til deg! Ta også du det ordet til deg. Gi akt på Ordet, ikke på dine tanker og følelser eller mangel på følelser.

For det tredje sa han: Frykt ikke, Daniel! Det er Guds hilsen til en forsakt disippel. Gud er sterkere enn dine vanskeligheter. Se ikke innover på deg selv, men oppover til ham.

For det fjerde: Fra den første dag du ba, er dine ord hørt. Merk deg: Allerede første dagen du ba. Du tror ikke du er hørt ennå. Jo, du er hørt, og du har vært det hele tiden.

Og til slutt: For dine ords skyld er jeg kommet. Du ser ham ikke. Men han er kommet, han som har all makt i himmel og på jord.

Alt dette får du se på kne. La engelen hjelpe deg ned på den plassen.

H. E. Wisløff
fra andaktsboka
«Stille stunder på veien hjem»

øyeblikk ordet om Kristus finner plass i hjertet ditt, har du Kristus med all hans fortjeneste. Ja, du har alt det som ordet inneholder.

På denne måten frelser troen. Gud gir deg et ord. Du tar imot det. Og i samme stund har du det som ordet inneholdt og lovte. Dette var det Kristus alltid ville lære oss da han gikk omkring og hjalp alle bare med ord. Han sa et ord. De trodde det. Og straks skjedde det.

Et lærerikt eksempel har vi i Joh 4, i fortellingen om den kongelige embetsmann. Sønnen hans ligger for døden. Da går han bort og ber Jesus komme og helbrede sønnen hans. Men Jesus begynner å straffe vantroen med å si: «Uten at dere ser tegn og under, tror dere ikke.» Likevel gjentok den kongelige embetsmann bønnen sin. Men nei, Kristus gikk ikke med ham. Hva gjorde han i stedet? Han gav mannen et *ord* og sa: «Gå hjem, din sønn lever!» Og «mannen trodde det ordet Jesus sa til ham, og gikk». Men han var så langt fra hjemmet sitt at han først dagen etter møtte de tjenerne som var sendt ut for å fortelle ham: «Ditt barn lever.» Og da han spurte om tiden da det ble bedre med ham, forsto han at det var nettopp da Jesus sa til ham: «Din sønn lever.» Og det var jo da han med troen grep ordet.

Her kan vi se hva det er «å vandre i troen». Mannen fikk ikke se noe. Jesus gikk ikke med ham. Heller ikke fikk han noe legemiddel å bære på eller å se på. Han fikk ikke noe som kunne sees eller føles. Han fikk bare et ord. Og med dette ordet gikk han til den andre dagen. Hele den lange natten måtte han nøye seg med et ord. Deretter fikk han vitnesbyrdet gjennom tjenerne. Se nå her, på samme måten skal også vi være fornøyd med et eneste ord av den Herre Jesus. Så skal vi vandre i troen uten å se noe av at det er gått i oppfyllelse.

Det er av stor viktighet å prente dette dypt inn i ditt hjerte. For det er helt ubegripelig hvor langvarig og smertefulle kvaler det kan koste en sjel å komme bort fra sine egne føleleser og gripe denne hemmeligheten at vi må begynne med å høre og ta imot et ord av Kristus og stole på det.

Vi vil alltid føle noe i hjertet og kjenne Åndens liv, før vi tror. Men vi kan ikke oppleve dette før vi har tilegnet oss Ordet.

Carl Olof Rosenius

Retningslinjer for bruk av sang og musikk

Evangelisk Luthersk Mission (ELM) i Danmark har utgitt disse retningslinjene for sang og musikk. Det gjengis her i håp om at det kan være til hjelp for noen av våre lesere.

Aktuell debatt

Innledende bemerkninger

Sang og musikk har alltid hatt plass hos Guds folk. Den kristne menighet bruker sang og musikk ved sine samlinger, gudstjenester, møter, private sammenkomster. Det kan både være tale om fellessang og om kor- eller solosang, med eller uten musikkledsagelse.

Slik vi i ELM ser det, har den kristne sangen og musikken alltid hatt flere formål, som

1. Lovprisning av Gud og til Gud

Det kan være tale om f.eks. lovprisning for Guds skaperverk, hans omsorg og mange velgjerninger, og fremfor alt Guds nåde og frelsen i Kristus. Det kan også være tilbedelse i lovprisningen.

2. Formidling av et kristent vitnesbyrd/ budskap til tilhørerne

Sangen kan formidle

* et vekkende budskap med innbydelse og advarsel
* et trosskapende og -styrkende budskap, dvs. evangelieforkynnelse i sang
* undervisning om kristendommens innhold.

3. Beskrivelse av og uttrykk for troens liv med Gud

Sangen kan

* beskrive troens vanskeligheter, som prøvelser og anfektelser
* uttrykke troens forventning til Herren
* være en bønn.

4. Mottakelighet for Ordet

Musikken kan være med på å forberede og innstille sinnet til å ta imot Guds Ord.

Bibelen sier ikke mye direkte om sang og musikk, bare at dette har vært brukt i gudstjenestlige sammenhenger, og da med forskjellig instrumentledsagelse. Dessuten formaner Bibelen oss til å la troens liv komme til uttrykk i sang (f.eks. Ef 5,19-20 og Kol 3,16). Hvordan musikken og musikkstilen har vært, får vi ikke vite noe om.

Det vi må ha klart for oss er at bruken av sang og musikk alltid har stått i Ordets tjeneste (som Kol 3,16 lar oss forstå), og at den derfor må kunne holde mål overfor ord som f.eks.

Fil 4,8: *«For øvrig, brødre: Alt som er sant, alt som er ære verd, alt som er rettferdig, alt som er rent, alt som er verd å elske, alt som folk taler vel om, alt som duger og er ros verd – gi akt på det.»*

1Kor 14,40: *«Men la alt skje sømmelig og med orden!»*

Rom 12,2: *«Og skikk dere ikke lik denne verden, men bli forvandlet ved at deres sinn fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som han har behag i, det fullkomne.»*

Det må også bety at man ikke med sang og musikk skaper falske forventninger ved å gå «bakveier» (sml. 2Kor 4,2), og ikke lokker mennesker med en musikk som ikke tar sikte på gudsfrykt. De falske forventninger kan være at man ved musikkbruken (musikkstilen) får inntrykk av at man kan ta sin eventuelle verdslige livsstil og tankegang med seg i Guds rike.

Setter den kristne forkynnelse skille mellom verden og Guds rike, må det også ha virkning på sang og musikk i kristne sammenhenger. Kristen sang og musikk bør kunne skjelnes fra sang og musikk preget av verdens tidsånd.

Kortfattede retningslinjer

Uten her å gå i dybden med nærmere begrunnelse, mener vi at sang og musikk i ELM bør følge nedennevnte retningslinjer og kriterier:

Tekstene

1. Sangtekstene skal være i overensstemmelse med Bibelen og den evangelisk-lutherske bekjennelse. →

2. Sangene skal være med til å ære og opphøye Herren.
3. Tekstene skal formidle et klart og forståelig kristent og bibelsk budskap.
4. Sentrum skal være Guds frelsende nådegjerning i Kristus.
5. Det bør være et forkynnende element, som har som mål at tilhører (og deltager hvis fellessang) blir nådd personlig med budskapet.
6. Det kan være et personlig vitnesbyrd om Guds gjerning for meg og om troslivets erfaringer under Åndens ledelse.
7. Menneskeverk skal ikke forherliges.
8. Overfladiske, intetsigende tekster må unngås.

I tillegg kommer at man må stille krav og forventninger om lødighet og høy kunstnerisk standard, dvs. at den poetiske form og stil er evangeliet verdig.

Musikken

Ut fra det som er nevnt tidligere, er det klart at ikke all musikk kan brukes i våre sammenhenger. Her skal vi ikke komme inn på en redegjørelse av musikkens vesen, form og virkning, men nøyer oss med å fremsette noen veiledende bedømmelseskriterier og retningslinjer (som kilde er her anvendt Fast Grunn 4/1982):

1. Musikkens oppgave i kristen sammenheng er å skape konsentrasjon om Ordet

Musikken skal ikke overdøve Ordet, verken rent fysisk/lydmessig eller ved at musikken fanger mer oppmerksomhet enn selve budskapet.

2. Kristen sang og musikk skal tjene til oppbyggelse

I kristen sammenheng møtes man ikke for å få underholdning, men for å få styrket troen og bli oppbygget i troen.

Det er derfor en fare ved visse såkalte kristne konserter, og vi finner grunn til å være på vakt overfor det som bare har til formål å forsyne kristne med «kristen» underholdning.

3. Kristen sang og musikk bør ha en annen stil enn den som dominerer i verden

Mange slags popmusikk og rock i forskjellige genre tjener etter vår mening ikke evangeliets sak. Heller ikke all klassisk musikk går fri.

Det finnes alternativer som har vært og blir brukt i kristen sammenheng. Et hovedspørsmål er her er hva som tjener evangeliet.

4. Musikken må ikke splitte den kristne forsamling

Det kan være forskjellige meninger når det gjelder bruken av musikk i kristen sammenheng. Noe kan skyldes generasjonsmotsetninger, men det er ikke det eneste. Motsetningene kan også gå på tvers av generasjonene. Vi finner grunn til å mane til forsiktighet. Det er bedre å være litt forsiktig, enn å tvinge noe igjennom, selv om man synes det er godt – hvis prisen er splittelse. Til overveielse: Ikke alt er godt fordi det er nytt, og heller ikke er alt godt fordi det er gammelt. Likeså er ikke alt nytt dårlig fordi det er nytt, og heller ikke det gamle forkastelig fordi det er gammelt.

Når det gjelder sang som brukes til fellessang, må det stilles krav om sangbarhet, så alle i forsamlingen kan være med.

5. Musikk i kristen sammenheng må ikke kunne føre noen til fall

Det er bibelsk sunt å avholde seg fra noe som vil kunne bringe en broder til fall (Rom 14,15; 1Kor 8,13).

Musikk som påvirker til verdslighet (levevis og tankegang) skal derfor ikke finnes i våre sammenhenger. Det tror vi gjelder den overveiende del av det som går under betegnelsen «rytmisk musikk», på samme måte som mye av popmusikken er med på å lede sinn og hjerte bort fra den sunne lære som fører til gudsfrykt.

6. Sang og musikk i kristen sammenheng må ikke formidle dyrkelse av skapningen fremfor Skaperen

Det er grunn til å være på vakt overfor ytre virkemidler som kan trekke oppmerksomheten bort fra sangens innhold (som må oppfylle de kriterier nevnt ovenfor) og til utøveren/utøverne. Det gjelder f.eks. forskjellige rytmiske bevegelser eller utfordrende klesdrakt.

Det kan også være akkompagnementet, instrumentbruken, som avleder oppmerksomheten fra det kristne budskap som skal bringes frem.

Konklusjon

Sang og musikk er ikke hovedsaken i kristen virksomhet, men den er vesentlig, fordi den blir mye brukt, og fordi den enten fremhever mottageligheten for Guds Ord eller er med på å blokkere for Ordet. →

Guds Ord – i ørkenen

«Mens Annas og Kaifas var yppersteprester, da kom Guds Ord til Johannes, Sakarias sønn, i ørkenen.» Luk 3,2

Vitnesbyrd og tjeneste

Inne i hovedstaden Jerusalem, satt ypperstеprestene. Deres residens var templet. Ypperstepresten skulle være Guds talerør til folket. Han skulle formidle til folket det Gud ville si dem. Men nå var frafallet kommet helt opp til de øverste lederne i templet. De var ikke lenger lydhøre for Guds tale.

Den ypperstеprestlige ordning som Gud hadde gitt befaling om til Moses, var nå forandret. Gud innsatte en ypperstеprest, nå var det to: Annas og Kaifas. Disse var skolerte, lærde teologer, men de sov. I byens larm hørte de ikke Guds tale. De sov så tungt at den allmektige Gud ikke fikk vekket dem. Derfor måtte Gud gå andre veier for å meddele sitt Ord til menneskene.

Folket var sunket ned i synd, men ikke forkastet av Gud. Lampen var ennå ikke sluknet. Ennå hadde Herren et middel: «Da kom Guds Ord til Johannes i ørkenen.» Da de lærde teologer sov og hadde forlatt Herrens vei, vendte Gud seg til en mann i ørkenen, til en ulærd lekmann, et menneske som var våken. Der i ørkenens stillhet fikk Gud gi Johannes et budskap. Like fra majestetens trone: «Omvend dere.» «Ormeyngel, hvem lærte dere å flykte fra den kommende vrede?»

Det var et dommens budskap Johannes fikk fra Herren. Men da ble det vekkelse ute ved Jordans trakter. Folket de spurte: «Hva skal vi da gjøre?» – Når folket er vekket og stiller slike spørsmål, da er det håp. Når menneskene får se sin fortapthet, får se sin synd, da er det håp. Da kan Jesus få komme til med sitt frelsesbudskap, med evangeliet, med sin legedom. Jesus er kommet for å frelse det som er fortapt. Kommet for å frelse syndere.

Situasjonen i dag er lik som den var på døperen Johannes' tid. «Ypperstеprestene», – noen av biskopene –, er gått bort fra Guds vei og forkaster Bibelens ord. De sover sin tunge søvn. De er høyt skolerte, lærde teologer. Men de har forlatt Bibelens vei. Menneskene får falsk trøst. De taler så mye om «kirken», og hva «kirken» mener. Ikke om hva Gud sier i sitt Ord i Bibelen.

Men hva er da «kirkens» lære og meninger? Hva er Bibelens lære?

Bibelen er Guds evige, sanne og ufeilbarige Ord. «Hele Skriften er inspirert av Gud» (2Tim 3,16). Men «kirken», hva er det? «Kirken», den er til enhver tid de forskellige skiftende biskopers meninger. Merk det. Og bispekollegiet består både av rett-troende, og av liberale bibelfornektere. «Kirken» og hva den sier, må man ikke høre på.

Når tid hører man fra «kirken» Bibelens klare tale om omvendelse forkynt? Er det noen som kan bli vekket i «kirken»? Er det noen i «kirken» som spør: «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» «Kirken» holder sine messer etter katolsk mønster. Og tar imot ære av den religiøse og verdslige verden.

Rett-troende prester som lærer, lever og forkynner Bibelens klare Ord blir utstøtt av «kirken». Men vranglærere og liberale teologer som fornekter Bibelens Ord, de får fortsatt preke og bre seg.

Men Gud er den samme i dag som på døperen Johannes' tid. Når Gud ikke får «kirkelederne» til å høre, da henvender Gud seg som fordum til mennesker i ørkenen. Her er noen teologer og lekfolk som våger å stå frem og klart taler de store prelater klart midt imot. Men da blir de forfulgt. De levende, troende lekfolk takker Gud for at det er noen prester og lekfolk som taler «pavene» midt imot. Takker for at de forkynner Bibelens klare Ord: «Så sier Herren.»

Olav Fjermedal

ELM ønsker at den sang og musikk som brukes i våre sammenhenger, må kunne stå sin prøve på det kriteriet at den skal fremme sann bibelsk gudsfrykt.

Samtidig skal den gjerne kunne formidle et levende evangelisk budskap om Guds frelse og mangfoldige nåde og rikdommen i hans skaperverk – til glede for mennesker og til ære for Gud

Må Gud hjelpe oss til det!

ELM's landsstyre 1993

Ny bibeloversettelse

«Det nye testamente – Den nye King James for første gang på norsk», Bibelforlaget 1995.

Kommentar

Merknader:
I det følgende vil det stadig bli referert til tre norske bibeloversettelser, som vi forkorter slik:

NO78 = Bibelselskapets utgave av 1978, noe revidert 1985 (bokmål og nynorsk)
NB88 = Norsk Bibel 1988 (nynorsk utgave i 1994)
KJ95 = Det nye testamente – Den *nye* King James for første gang på norsk (bokmål)

At vi får stadig flere bibeloversettelser, har både positive og negative sider. Pedagogisk sett ville det være en fordel med én oversettelse, siden det kan virke forvirrende om en siterer samme vers med større eller mindre forskjeller i ordlyd. Men fylden i det bibelske budskapet kan komme klarere fram om en sammenligner ulike oversettelser. Og dersom den vanlige oversettelsen er svært fri – som «kirkebibelen» av 1978 – bør en ha mer presise oversettelser til grundig bibelstudium.

Det er dette den utgaven av Det nye testamente som vi skal si litt om her, særlig tar sikte på. Den har som sitt mønster den reviderte utgaven av det som har vært den mest brukte bibelutgaven i engelsktalende land, «King James' Bible», opprinnelig kalt «The Authorized Version». Den ble første gang utgitt i 1611. Den «nye King James» kom i 1979.

Spesielt for KJ95 er at den holder seg nær til de oversettelsesprinsipper og den tekst som vi finner i denne engelske oversettelsen. Utgaven har en god del forklaringer. Og ikke minst har den fotnoter som viser variasjoner i de mest brukte utgivelser av originalteksten på gresk.

Særpreg

Før vi ser litt nærmere på hva dette innebærer, kan det være på sin plass å si litt om måten den er blitt presentert på. Det har til dels vært noe misvisende. Den har av somme vært omtalt som en spesielt *konservativ* bibelutgave. Og den har vært annonsert som en «bestseller» fra Hermon forlag, et forlag som mange vil være kritisk til på grunn av all den svermeriske litteratur som er utgitt der (blant annet en god del av trosbevegelsens bøker). Men Bibelforlaget er et selvstendig forlag, hvor riktig nok Hermons forlagssjef har en god del av aksjene. Og blant de mest fremtredende oversetterne og utgiverne er noen som hører heime i de norske lutherske lekmannsorganisasjonene.

Det er rett at utgaven er konservativ, men å gi inntrykk av at vi ikke tidligere har hatt noen virkelig konservativ bibeloversettelse i Norge, bør unngås. Da Bibelselskapet med utgaven av 1978 valgte helt nye oversettelsesprinsipper, tok noen menn initiativet til at vi i 1988 fikk Norsk Bibel, som på en god måte tar vare på den gamle bibeloversettelsestradisjonen. NB88 må derfor i ordets egentlige betydning sies å være den konservative, fullstendige bibeloversettelsen vi har i Norge i dag. Som «konservativ» oversettelse må KJ95 ikke settes opp mot denne, men heller sammenlignes med NO78. KJ95 har sine særpreg som skiller den fra NB88, og tar også opp igjen en del som fantes i oversettelser før århundreskiftet (f.eks. i Gal 3,1). Men i alle fall på det nåværende stadium bør den ikke betraktes som mer enn et supplement til NB88.

Hva er det da som er spesielt for KJ95?

I navnet som den presenteres med, ligger det hovedsaklig to ting.

(1) *Språklig* sett var den opprinnelige «King James» fra 1611 et mesterverk, som har satt sitt preg på engelsk språk og litteratur. Noe tilsvarende har vært tilfelle med andre banebrytende bibeloversettelser, som for eksempel Luthers tyske bibel.

Det ligger i sakens natur at dette er noe som det er umulig å overføre direkte til et annet språk. Det er heller ikke det som en særlig har hatt i tanke med betegnelsen «Den nye King James ...på norsk». Det virker jo også litt kunstig å bruke en engelsk betegnelse på en norsk oversettelse.

Men språket i en bibeloversettelse er viktig. Og vi skal komme litt tilbake til denne siden nedenfor. Men først noen ord om den andre hovedsaken som betegnelsen innebærer.

(2) Den har å gjøre med *de greske håndskriftene* som ligger til grunn for oversettelsen. Det nye testamente ble jo skrevet på gresk – det språket som var mest brukt i den østlige del av Romerriket på den tid. KJ95 bygger på den såkalte «textus receptus», noe så å si alle oversettelser i protestantiske land gjorde fram til siste halvdel av forrige århundre. («Textus receptus er en betegnelse som stammer fra midten av 1600-tallet, brukes om en gruppe håndskrifter i Det nye testamente, og betyr «den overleverte tekst» eller «den mottatte tekst».)

For å få tak i hva dette vil si, er vi nødt til å ta med en del detaljer om greske håndskrifter og tekstutgaver.

Den greske originaltekst

I middelalderen var bibelteksten ukjent for folk flest. Og de utgaver som fantes, skulle samsvare med Vulgata, en latinsk oversettelse fra omkring år 400.

Renessansen innebar en ny interesse for de gamle greske og romerske forfattere og kunstnere. Noen begynte også å finne fram de gamle håndskrifter til Bibelen. Erasmus fra Rotterdam sto for den første trykte utgaven av det greske nytestamente i 1516. Den bygget på noen til dels ufullstendige håndskrifter han hadde fått tak i. Senere fikk han tak i flere, og redigerte den trykte utgaven slik at den skulle bli mest mulig korrekt.

Håndskriftene er nemlig avskrifter. For de eldste håndskriftene ble jo etter hvert utslitt ved stadig bruk. Og ved avskrift kunne det – på tross av alle nøyaktighetsregler – oppstå variasjoner i skrivemåte, eller endog at en kom til å hoppe over ord som lignet hverandre. Det er et viktig og møysommelig arbeid å sammenligne alle disse håndskriftene og finne ut hva som må regnes for å være det opprinnelige.

De aller fleste av disse variasjonene er ubetydelige. Men de finnes. Så selv om «textus receptus» gjerne kalles én teksttradisjon, er det tale om redigerte utgaver av de håndskrifter som fantes i klostre og kirker. Luther brukte en av Erasmus' utgaver. Seinere er det kommet flere. (Jeg har på min datamaskin en «textus receptus»-utgave fra 1550, og en fra 1891.)

Men særlig ut over i det forrige århundre – sammen med at den arkeologiske forskning skjøt fart – ble det funnet mange nye håndskrifter. Noen av dem var atskillig eldre enn dem en hadde fra før. De ble funnet i biblioteker, i klostre i Midtøsten (Sinai er vel det mest berømte), og som papyrusbiter i sanden i Egypt. Dessuten kom det for dagen gamle oversettelser – spesielt til syrisk, koptisk, og til latin før Vulgata.

I disse håndskriftene var det til dels betydelig større forskjeller enn i dem som en hadde kjent tidligere. Det kunne være stavemåter eller grammatiske former som var forskjellige, ord som var byttet ut, setninger som var borte, noen ganger uttrykk som var lagt til, og så videre. Også i denne sammenheng må det understrekes at mye av teksten er identisk, og at de variasjonene som finnes, ikke endrer på det saklige eller læremessige innhold i Bibelen. Men ulikhetene er altså større. Og noen håndskrifter skiller seg ut ved å ha flere særegenheter enn andre.

Dermed kom sammenligningen av håndskrifter inn i en ny fase. (Arbeidet med å finne fram til den opprinnelige tekst kalles gjerne «tekstkritikk», som ikke må forveksles med det som vanligvis menes med «bibelkritikk».) Etter hvert ble det slik at en nokså skjematisk plasserte håndskriftene i tre–fire hovedtyper, som ble tillagt ulik vekt. «Textus receptus» var en av disse, og siden denne for det meste besto av nyere håndskrifter, ble den gjerne regnet for å være den minst pålitelige. Denne innstillingen ble ikke minst fremmet av Tischendorf, som fant gamle håndskrifter i klostret ved Sinai, og Westcott og Hort, som sto for en gresk tekstutgave i England, og har preget mange teologer fram til den seinere tid. Det er denne tankegangen som ligger bak når det tales om «de eldste og beste håndskrifter».

Vi kan ikke her gå inn på argumentasjonen for og imot de ulike vurderingene. Men det er verdt å merke seg at i nyere forskning har en ikke lenger så ensidig tillit til de «eldste og beste» håndskriftene. For selv om noen av dem er svært gamle, er de like fullt avskrifter, og feil avskrift kunne like godt forekomme tidlig som seint i historien. Alle variasjoner må

derfor vurderes for seg. En kan ikke uten videre gå ut fra at ett håndskrift alltid har rett. Det er mange sider å ta i betraktning når en skal vurdere disse variasjonene.

Den utgaven av den greske tekst som er i mest vanlig bruk i dag, er i utgangspunktet et kompromissarbeid. Den tyske teologen E. Nestle tok for seg tre ulike tekstutgaver som var utgitt i slutten av forrige århundre, og valgte den ordlyden som fantes i minst to av disse, til standardtekst, uten hensyn til hvor den kom fra. De øvrige variasjoner ble notert i fotnoter. Dette fotnoteapparatet er blitt så omfattende at det gir en god oversikt over de ulike varianter og hva slags håndskrifter de forekommer i.

Fra 26. utgave ble Nestles greske tekst grundig gjennomgått og revidert av en komite av teksteksperter. Den er også blitt samordnet og gjort identisk med tekstutgaven til United Bible Societies i USA. Den ordlyden som finnes i hovedteksten, er den som flertallet av komiteens medlemmer mener er den opprinnelige. Men alle andre aktuelle varianter finnes i fotnotene. I enkelte tilfelle fantes det i komiteen en grad av tvil om hva som er den opprinnelige tekst, fordi håndskriftmaterialet kunne vurderes forskjellig. Fremdeles er en nokså skeptisk til «textus receptus», men langt fra så bastant avvisende som før.

I tillegg til denne greske tekstutgaven finnes det altså spesielle utgaver av «textus receptus». Dessuten har noen utgitt det som kalles «flertallsteksten» (Majority Text), som går ut på at en i stedet for å overveie hva som taler for og imot de enkelte varianter, skal se hvilken skrivemåte som forekommer flest ganger. Dette vil i mange tilfeller sammenfalle med «textus receptus», men ikke alltid. Noen mener dette kan være den beste måten å finne en «fellesnevner» på.

Så lenge vi ikke finner originalhåndskriftene – og håp om det er nokså usannsynlig, må vi leve med at det finnes ulike skrivemåter av den greske teksten, og arbeidet med å vurdere hva som er nærmest opprinnelsen, må fortsette. Men vi har papyrusdeler av Det nye testamente som skriver seg fra ganske få år etter at det ble skrevet, og det er underlig å se hvor stort samsvar det er mellom disse og de nyeste avskriftene.

At vi har så mange håndskrifter til de bibelske bøker, vitner i virkeligheten om hvor viktig denne teksten er. En finner ikke noe tilsvarende når det gjelder andre gamle skrifter. Om variantene er mange, er likevel de aller fleste ulikhetene helt uvesentlige. Det er egentlig ikke så mange steder det er noen vesentlig uenighet om hvordan teksten opprinnelig var, selv om de fleste av vår tids teologer er skeptiske til det i «textus receptus» som en ikke finner i andre håndskrifter.

KJ95 og de greske tekstutgaver

Det som altså er spesielt for KJ95, er at den følger den samme utgaven av «textus receptus» som «The New King James» gjør, og at den hele veien gjør oppmerksom i fotnoter på hva som er forskjellig i andre utgaver av den greske teksten.

For ikke å misforstå, er det viktig at en er seg bevisst, som forordet angir, at disse *fotnotene ikke henviser til norske bibeloversettelser, men til greske tekstutgaver*. Det er tale om hovedteksten i Nestle/United Bible Societies' utgave (betegnet med NU) og den såkalte «flertallsteksten» (F). Ikke alle bibeloversettelser følger slavisk hovedteksten i Nestles utgave, selv om det er denne som legges til grunn, og – som nevnt – andre skrivemåter er oppgitt i fotnotene der.

Når det gjelder våre norske bibeloversettelser, ser det ut til at NO78 langt på vei følger Nestle, selv om det heller ikke er absolutt. NB88 bygger i utgangspunktet på det samme tekstmaterialet som vår forrige bibeloversettelse fra 1930 gjorde, men med selvstendig vurdering av variantene på enkelte steder. Skal en se hvordan KJ95 skiller seg ut fra NO78 og NB88, må en altså sammenligne de *norske* tekstene, og ikke tenke at fotnotene i KJ95 uten videre angir dette. En trenger ikke å lese lenger enn til de første versene i Matteus-evangeliet for å se betydningen av å være klar over dette. I vers 7 og 10 er det nevnt at *NU* skriver to navn annerledes. Men både NO78 og NB88 har samme skrivemåte som KJ95. Et eksempel på steder hvor NB88 skiller lag med NO78 i bruk av håndskrifter, er Joh 3,13. (For å sammenligne NB88 og «The New King James», kan den som leser engelsk, ha nytte av en utgave av Det nye testamente og Salmene hvor disse to oversettelsene er trykt i parallelle spalter.)

Betydningen av de ulikheter i tekstmateriale som vi kan finne mellom KJ95 og NB88, er jeg personlig noe usikker på. Jeg tror i alle fall det vil være urett å gi inntrykk av at det å gå inn for «textus receptus» i seg selv skal være et kjennetegn på at en er en «konservativ teolog». Der er andre ting mye mer viktige. Forskjellene er ikke så store at de får noen særlig praktisk betydning i bibelstudium og forkynnelse. Det har for eksempel større betydning om en på grunnlag av en «rett» tekst lager en misvisende oversettelse – som jeg mener det er en god del eksempler på i NO78, eller kommer med en tolking som ikke er i samsvar med Bibelens helhetsbudskap. (Aktuelle eksempler på det siste finner vi blant annet i mange av de bibelutleggelser som er utgitt i tilknytning til den såkalte trosbevegelsen. I denne litteraturen har jeg også funnet en rekke påstander om at Bibelen sier det motsatte av det den virkelig gjør.)

Skal en *på grunnlag av håndskriftsmaterialet* tale om at en oversettelse ikke er konservativ eller bibeltro, må det være når en ikke nøyer seg med å sammenligne håndskrifter for å finne den beste teksten, men begynner å endre på den ut fra helt andre kriterier. Det kan være å flytte ord eller setninger til et annet sted fordi en synes det passer bedre i den sammenhengen, eller at en bytter ut et ord med et annet fordi en mener dette skulle ha stått i stedet for det som håndskriftene har. Den slags finner vi ikke så sjelden i moderne kommentarer – særlig til Det gamle testamente, hvor antallet håndskrifter ikke er så overveldende som til Det nye testamente. Det er gjort ganske mye det av i den moderne engelske oversettelsen «The New English Bible». Også i NO78 kan vi finne eksempler på dette, om enn langt mer forsiktige. (Jeg har funnet noen i Hoseas, hvor det ser ut til at en flere steder har fulgt de «rettelsene» som den tyske fortolkeren H.W. Wolff har foreslått.)

Språket i KJ95

Selv om ulikt tekstmateriale vil føre til forskjellig oversettelse i visse tilfelle, vil nok selve språket i oversettelsen ha mest å si for den vanlige bibelleser. Det er jo den norske teksten en vil feste seg ved, og det er om å gjøre at den gjengir grunnteksten på en god og riktig måte.

«Vi må holde fast på Guds Ord i denne vanskelige tid. Så mye prøver å ta troen på en hel Bibel fra oss. Vindstyrken vil øke, avdriften blir større. Da må vi legge oss opp *imot* vinden. Det kan hende noen vil mønstre av, men det er bedre å nå målet med et redusert mannskap, enn at vi kommer i drift og ingen når fram.»

OLAV BERGENE HOLM
(fra «Lys over land», hovedorgan for Muhammedanermisjonen

I det store og hele vil en nok føle at KJ95 ligger nokså nær opp til NB88, men temmelig fjernt fra NO78. De to første står jo i samme oversettelsestradisjon. Og den norske språkformen virker gjennomgående bra. Det engelske mønsteret skinner ikke så mye igjennom, med unntak av det som er nevnt i neste avsnitt. Det finnes også eksempler på at KJ95 har valgt en mer moderne gjengivelse enn både NO78 og NB88 (som «forlovet» i stedet for «trolovet» i Mat 1,18).

Noe jeg synes er svært kunstig, er at en skriver stor første bokstav i alle substantiv og pronomen som handler om Gud eller Jesus. Dette er etter mønster fra den engelske utgaven, men engelsk bruker jo også ellers stor forbokstav i langt flere ord enn vi gjør på norsk. At det gjøres på steder som ellers kunne misforstås, eller hvor det på gresk er en uttrykksmåte som ikke er så lett å gjengi på norsk (f.eks. 1Joh 3,2-3), er naturlig nok. Men når for eksempel Fadervår avsluttes slik: «For riket er Ditt, og...», blir det overdrevet og tungt å lese. Det vanlige på norsk er jo at en bruker stor forbokstav i egennavn og begynnelsen av setninger, ikke ellers.

Noen steder undrer en seg over at den engelske teksten ikke er fulgt mer nøyaktig. (Dette er kanskje detaljer som vil bli

Uten lov? – Om antinomisme

Er det den samme åndsinnflytelse som råder grunnen i konservative kristne sammenhenger som i normoppløsende teologi?

Søkelys på forkynnelsen

Når kirken i dag trues av oppløsning fra dem som sier at Guds bud ikke gjelder, kan det være nyttig å se på denne striden i en større sammenheng.

Til alle tider har den kristne kirke måttet kjempe mot dem som fornekter Guds lov, eller antinomismen som det gjerne blir kalt. (Ordet «antinomisme» kommer av de greske ordene «anti»=mot og «nomos»=lov.)

Reformasjonen

Ordet antinomisme ble først brukt om en fornektelse av lovens andre bruk, dvs. lovens funksjon å virke syndserkjennelse. Like etter reformasjonen stod det frem en som het Johan Agricola, og påstod at man blant de kristne ikke burde forkynne loven, men bare evangeliet. Han mente at mennesket skulle vekkes til anger og omvendelse bare gjennom evangeliet og gjennom forkynnelsen om Kristi lidelse.

Luther vendte seg med styrke mot dette, og poengterte at den anger og smerte over synden, som hører til omvendelsen, bare kan oppstå gjennom loven, som avslører synden.

For å svare på og avklare en rekke av de forskjellige spørsmål som var dukket opp omkring den lutherske lære etter reformasjonen, ble Konkordieformelen utformet i 1577. Konkordieformelen vendte seg med styrke mot Agricolas lære, og mente det var tale om en forvrengning av evangeliet dersom evangeliet ble gjort til en botsforkynnelse.

«Når loven og evangeliet blir stilt opp mot hverandre – slik Moses som lovlærer stilles opp mot Kristus som forkynner av evangeliet – da tror, lærer og bekjenner vi at evangeliet ikke er en bots- eller domsforkynnelse, men egentlig ikke noe annet enn en trøsteforkynnelse og et gledelig budskap. Det dømmer eller forskrekker ikke, men trøster samvittigheten mot lovens skrekk, og det viser til Kristi fortjeneste og reiser oss opp igjen med den kjærlige forkynnelse av Guds nåde og yndest, som vi har fått ved Kristi fortjeneste» (FC Ep V).

Tredje bruk

Den såkalte andre antinomistiske striden gjaldt hovedsaklig spørsmålet om lovens tredje bruk, dvs. loven som veilder for de troende. Noen innenfor den lutherske leir hevdet at verken rettferdiggjørelsen eller det nye livet reguleres av loven, men at begge deler stod over lovens ordning.

Ja, svarte Konkordieformelen, hadde det vært slik at Guds barn var blitt fullkomment fornyet i dette liv, slik at de i sin natur og i alle dens krefter var frie fra

---

rettet opp i seinere opplag.) I Mat 2,7 er et helt uttrykk borte (at Herodes *kalte hemmelig vismennene til seg*). Og i Åp 3,10 har en gjengitt teksten på en måte som passer til et spesielt endetidssyn, men som stemmer hverken med den greske teksten eller med «The New King James»: «Jeg vil også holde deg borte fra den prøvelsens time...» Den engelske oversettelsen sier: «Jeg vil også *bevare deg fra* den prøvelsens time...» (Den greske preposisjonen som er brukt, betyr normalt «ut fra».)

Konklusjon

Flere eksempler på gjengivelsen i KJ95 burde kanskje ha vært tatt fram, men dette er ikke stedet til å komme med noen fullstendig gjennomgåelse av den.

Som nevnt innledningsvis, kan det være nyttig å sammenligne oversettelser for å få en dypere forståelse av teksten. Til dette har også KJ95 sin verdi. Men for vanlig bibellesing vil nok de mange fotnotene virke forstyrrende. De er beregnet på spesielt studium, og gir interessant informasjon om variasjoner i håndskriftene. KJ95, som foreløpig bare er kommet med Det nye testamente, virker for lite gjennomarbeidet til å skulle tjene som eneste bibeltekst eller hovedbruksbibel. Til dette er NB88 mer tjenlig. (I forbindelse med denne er det nå utnevnt en spesiell komite av teologer til å avgjøre eventuelle framtidige revisjoner i oversettelsen. Det er å håpe at dette ikke vil føre til en utvanning av den profil den har fått.)

Guttorm Raen

synden, så behøvde de ingen lov. Da ville de helt av seg selv gjøre etter Guds vilje.

Men siden den gamle Adam sitter fast i vår natur, og synden fortsatt henger fast ved oss, så trenger den troende stadig både lovens formaning og dom. «På grunn av denne gamle Adam, som ennå sitter i menneskets forstand og vilje og i alle dens ytringer, er det nødvendig at Herrens lov alltid lyser for dem (Rom 12,7 flg.), for at de ikke ut fra en menneskelig tankegang skal ta til med en egenrådig og selvvalgt gudstjeneste. Like ens er dette nødvendig for at den gamle Adam ikke skal handle etter sin egen vilje, men istedet bli tvunget mot sin vilje til å følge Ånden og bli tatt til fange under ham» (FC Ep. VI).

Så lenge vi er syndere trenger vi altså loven. Vi trenger å bli drevet inn i anger over våre synder slik at vi kan leve i den daglige omvendelse. Og siden syndefordervet gjør oss blinde for hva som er Guds vilje, trenger vi loven for å få vite hva Gud vil.

Selvvalgt gudsdyrkelse

I vår religiøsitet vil vi gjerne tjene Gud. Vi vil bare ikke følge loven, men dyrke Gud på vår egen måte. Derfor har vi opp gjennom kirkehistorien sett mange mennesker som ville tjene Gud ved å pine seg selv.

Den fremste av dem, Simon søyleboeren, bandt seg selv med et rep så stramt at det grodde inn i kjøttet på ham. Kjøttet råtnet og utbredte en forferdelig stank. Men det gjorde ham ikke tilfreds, så han bygde en søyle som var 20 meter høy og mindre enn en meter bred. På toppen av den ble han stående i 30 år uten avbrudd.

Større utbredelse har de bevegelsene fått som har sagt at folk må gå i kloster, og som har forbudt folk å gifte seg. Alt dette fordi religiøsiteten har foreskrevet sin egen gudsdyrkelse istedet for å dyrke Gud slik han har sagt i de ti bud.

I dag har vi tilsvarende forhold. Vi har kvinner som tror de dyrker Gud ved å bli prester, mens Guds lov sier de skal underordne seg.

Noen tror de oppfyller en høyere Guds vilje ved å vente på en helt spesiell Åndens ledelse, enn ved å beflitte seg på å utføre sitt verdslige yrke med flid. Dette til tross for at Gud sier: «Dere tjenere: Vær lydige mot deres jordiske herrer i alle ting, ikke med øyentjeneste for å gjøre mennesker til lags, men av et oppriktig hjerte, i ærefrykt for Herren. Det dere gjør, gjør det av hjertet, som for Herren og ikke for mennesker» (Kol 3,22 flg.).

Forvekslingen av egen religiøsitet og Guds vilje har i enkelte tilfeller til og med gått så langt at noen tror de gjør Gud og hans evangelium en tjeneste når de fjerner brysomme predikanter som forkynner Guds Ord.

Antinomistiske vekkelsesmøter

Antinomismen i vår tid gir seg tilsvarende utslag som på reformasjonstiden. Lovens andre bruk blir fornektet når man overser det Guds Ord og vår bekjennelse sier om angeren.

I praksis skjer det når man holder vekkelsesmøter eller driver med evangelisering, og bare taler om hvor godt det er å være kristen og så innbyr til Jesus. Man overser da at Jesus sier at ingen kan komme til meg uten at Faderen som har sendt meg, drar ham.

Omvendelsen består av anger og tro. Og uten anger over synden er det umulig å komme til tro på Jesus. Den som ikke har sett sin synd, har heller ikke noe behov for Jesus. Gud har to gjerninger å gjøre i et menneske. Han må både slå ihjel og gjøre levende. Før et menneske er blitt slått ihjel av Guds uoppnåelige krav og trusselen om den evige dom, har det heller ikke noe behov for å søke Guds nåde, og det vil heller ikke gjøre det.

Men der Guds lov får virke syndserkjennelse, blir den en tuktemester til Kristus. Der alt håp er ute, og ingen mulighet for forbedring finnes, der er det Gud gjør de døde levende og kaller på det som ikke er til, som om det var til.

Der Gud ikke får gjøre sin dødende gjerning ved sin lov, der kan nok mennesker ta ved troen. Men det blir en selvlaget, død tro, ikke en gudgitt, levende tro. Derfor er det så viktig at forkynnelsen inneholder både lov og evangelium, og ikke blir en ensidig tilbudsforkynnelse som lokker til seg mange, men som ikke føder mennesker på ny.

Denne form for antinomisme er egentlig en fornektelse av Bibelens lære om menneskets syndeforderv. Ifølge Bibelen er vi så ødelagt av synden at vi verken kan eller vil søke Gud. «Det er ikke én som søker Gud» (Rom 3,11). Dette tar en ikke på alvor når en legger opp til en ensidig tilbudsforkynnelse.

(Forts. i neste nr.)

Profeten Joel og endetiden

Av Dag Risdal

Leksjon 2

Bibel-forum

Spenningen mellom lov og evangelium

For å kunne få den rette innsikt i hva «Herrens dag» egentlig dreier seg om, bør vi først betrakte forholdet mellom *lov* og *evangelium.*

Den som rett kan skjelne mellom lov og evangelium, han er en rett teolog. Dette var Luthers ord fra reformasjonstiden, etter at han selv hadde fått lys over rettferdiggjørelsen ved troen alene.

Den som i sitt personlige kristenliv har lært å skjelne mellom lov og evangelium, har fått tak i selve hemmeligheten. Og den som skal kunne hjelpe andre i sjelesorg, må kjenne denne hemmelighet. Det kan nevnes at de to sølvtrompeter som er omtalt i 4Mos 10,1-2 er blitt betraktet som symbol på lov og evangelium.

Dette skillet mellom lov og evangelium finner vi gjennom hele Skriften, like fra begynnelsen av. Når Gud på syndefallets dag stiller spørsmålet til Adam: «Hvor er du?» – og til Eva: «Hva er det du har gjort?» (1Mos 3,9-13), er dette *lovens* tiltale. Og *evangeliets* løfte følger etter: «Og jeg vil sette fiendskap mellom deg og kvinnen, mellom din ætt og hennes ætt. Han (Kristus) skal knuse ditt hode, og du skal knuse hans hæl» (1Mos 3,15).

Et avgjørende ord om lov og evangelium finner vi i Jer 1,10: «Se, jeg setter deg i dag over folkene og over rikene til å rykke opp og rive ned, til å ødelegge og bryte ned, til å bygge og til å plante.»

Fire uttrykk taler om det nedbrytende arbeid gjennom loven. To uttrykk taler om det oppbyggende gjennom evangeliet. Det må altså utføres et vesentlig arbeid gjennom Guds hellige lov, der Guds gode løfter gjennom evangeliet skal få gjøre sin gjerning.

Våre lutherske lærefedre talte om Guds *fremmede* gjerning (loven) og Guds *egentlige* gjerning (evangeliet). Men den fremmede gjerning gjennom loven er helt nødvendig. Se Jes 28,21-23!

I *loven* byr og befaler Gud. Han krever og dømmer – ja, han fører meg like inn i døden. Vi er alle dødsens under Guds hellige lov. «Ve meg! Jeg er fortapt, ...Og mine øyne har sett kongen, Herren, hærskarenes Gud» (Jes 6,5).

I *evangeliet* gir han, tilbyr han og rekker meg sine gaver – *uten betingelser.* Han reiser meg opp igjen, skaper nytt liv. Han gir meg noe helt nytt, noe som det ikke finnes holdepunkt i hos meg: «...Se, denne har rørt ved dine lepper, *din misgjerning er tatt bort, og din synd er sonet»* (Jes 6,7).

Gud gjør altså to helt forskjellige gjerninger gjennom sitt Ord! Da blir det skjebnesvangert dersom vi regner med at Gud bare gjør én gjerning i Ordet.

Loven er altså *åpenbaringen av Guds hellighet.* Tilsvarende er evangeliet *åpenbaringen av Guds frelsende kjærlighet.*

Loven har ikke bare sammenheng med våre *ytre* forsømmelser, men stikker mye dypere: «Denne arvesynd er en så dyp fordervelse i naturen at ingen fornuft kan fatte den, men den må tros ut fra Skriftens åpenbaring» (Luther).

Vi kan lære noe fra reformasjonen: Luther vet seg å stå overfor en *hellig* Gud, en *straffende* Gud, en *vred* Gud, nemlig en Gud som er *vred* over synden. For vår egentlige nød, er det *Gud og hans vrede.* «For vår Gud er en fortærende ild» (Heb 12,29).

Den store *nød* i dag er vel den at folk ikke lenger er redde for en hellig og vred Gud, en Gud vi skal stå ansvarlig for på dommens store dag. Det er mulig, men hva så? – Hvis dette er et vesentlig trekk i det bibelske gudsbilde, da må en spørre: Hvordan blir mennesket *rykket* inn for den hellige Gud? Det skjer ved forkynnelsen av *Guds hellige lov!* «For Guds ord er levende og virksomt og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger i gjennom helt til det kløver sjel og ånd, ledd og marg, og dømmer hjertets tanker og råd. Og ingen skapning er skjult for ham. Alt ligger nakent og bart for hans øyne som vi skal stå til regnskap for» (Heb 4,12-13).

*

Nå hender det iblant at evangeliet låner noe av sitt lys til loven – og på den måten *forsterker* lovens anklage i samvittigheten. Et eksempel finner vi i 2Sam 12,1-13. Her blir Natan sendt til David i en konkret situasjon med lovens ord: *«Du er mannen»* (v. 7).

Men her kommer også *evangeliet* inn: «Jeg salvet deg til konge over Israel og fridde deg ut av Sauls hånd», osv. Så følger en skildring av godheten David har mottatt av Herren. Dermed rammer lovens anklage desto sterkere: «Hvorfor har du foraktet Herrens ord og gjort det som er ondt i hans øyne?» (v. 9). Kanskje er det nettopp denne henvisning til Guds barmhjertighet som blir den utløsende nød hos David, når han sier: «Jeg har syndet mot Herren» (v. 13).

*

Et helt sentralt spørsmål – etter Guds Ord – er dette: Hvordan kan jeg komme ut av det som har med en hellig Gud å gjøre? – hvordan er det mulig for meg som er en fortapt synder å bli frelst?

Hva er Guds Ords svar på denne ufattelige nød? – «Men nå er Guds rettferdighet som loven og profetene vitner om, blitt åpenbart uten loven (dvs. uten betingelser fra vår side), det er Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror» (Rom 3,21-22).

Dette herlige budskapet er til deg som er *avslørt* av Guds hellige lov. Du trenger ikke et øyeblikk å prøve og få tatt kvelertaket på din synd. Du skal få regne med *at din syndeskyld er tatt bort*: «Jeg bekjente min synd for deg og skjulte ikke min skyld. Jeg sa: Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren! – Og du tok bort min syndeskyld. Sela» (Sal 32,5).

Til forskjell fra loven, stiller evangeliet ingen krav og legger intet på oss. Men evangeliet forkynner en fullbrakt frelse og innbyr oss hjertelig å komme til Jesus, uforskyldt, for intet.

«Loven er Gud selv når han anklager og dømmer oss. *Evangeliet* er Gud selv når han frikjenner og rettferdiggjør oss» (Luther).

Loven krever alt, evangeliet krever intet! Gud krever *alt* av Jesus, og han er blitt en forbannelse for oss (Gal 3,13). Løftet sier altså: *«Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud»* (2Kor 5,21).

Syndenes forlatelse er altså knyttet til Jesu fullbrakte verk. Jesus måtte ta straffen for våre synder på korset. Dette kalles Jesu passive lydighet. Jesu aktive lydighet, derimot, består i Jesu stedfortredende oppfyllelse av loven i vårt sted.

Evangeliet i en sum er altså dette: Guds Sønn frelser oss fra lovens forbannelse og Guds vrede!

*

Loven skal forkynnes og evangeliet skal forkynnes! Ifølge Guds løfter har evangeliet – ved Guds Ånd – evne til å *tenne* troen i synderens hjerte: «Så kommer da troen av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord» (Rom 10,17).

Troen er altså en *Guds gave*: «Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham, men Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet» (Luther).

Vi har en trellbunden vilje, men Gud har gitt oss sitt Ord. Frelsen virkeliggjøres på den måten at menneskene *får høre lov og evangelium* – og får ved Den Hellige Ånd nåde til å tro evangeliet til frelse.

Her kan gis to råd til dem som skal forkynne og vitne:

1. Det er viktigere å forkynne *Guds dom og vrede over synden*, enn at man ber folk omvende seg og ta en beslutning. Vi kan *ikke* bare plassere tilhørerne i

Ny sangkassett!!!

Bibelsk Tro har nå gitt ut sin andre sang-kassett. Den er med Magne Straumstein fra Tørvikbygd i Hardanger. Magne er 24 år og elev ved Politihøgskolen i Oslo. Han begynte å synge med sin mor i 11–12 årsalderen, ca. 5 år senere alene. På opptakene hører vi Magne til tonefølge av flygel, orgel og gitar. (Tekst til sangene medfølger.)

Side A: Å være din – Dyrt er du kjøpt – Å hvor herlig, min synd den er sonet – Jeg jager mot himlen – Jeg vet ei dag ei heller time – Vil du bil med hjem til himmelen?

Side B: Synden bruser i mitt indre – I klippens kløfter – Dyre Jesus, åpenbar deg for mitt hjerte – Guds altar på jorda – Rekk meg, o Jesus, din hjelpende hånd – Ja, du har sagt at du kommer.

Det er med stor glede vi presenterer denne kassetten med kjente og ukjente evangeliske sanger for våre lesere. Den koster kr. 80,- og kan bestilles fra Bibelsk Tros Kassettjeneste, pb. 116, 4320 Hommersåk. Tlf. 51 68 90 31.

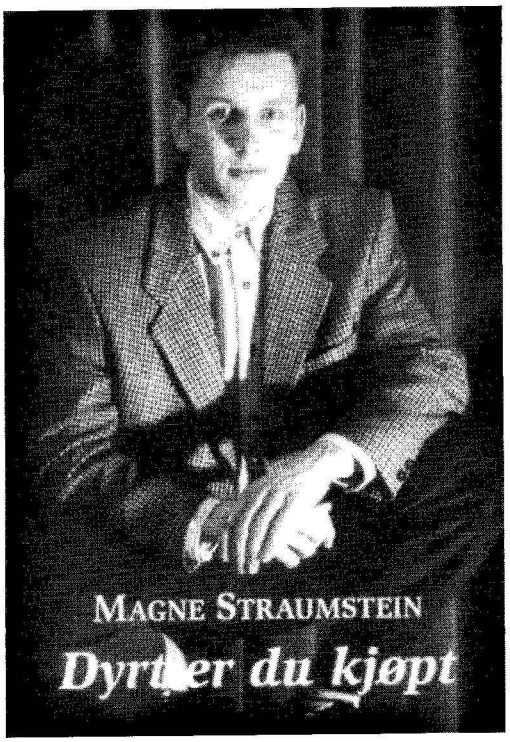

et null-punkt og si: Du står på valg mellom frelse og fortapelse. For dette er nemlig ikke riktig. For den som ikke er frelst her og nå, han *er* fortapt og må bli frelst!

2. Det er viktigere å forkynne *evangeliet*, enn å be folk om å tro. Vi må forkynne *Kristus* og frelsen i ham, så kommer troen!

Vi må forkynne Guds Ord – lov og evangelium – slik profeter og apostler har gjort! (Carl Fr. Wisløff).

*

Vi møter spenningen mellom lov og evangelium også *i Guds frelseshistorie.* Særlig klart ser vi dette i Gal 3,19-24.

En kan spørre: Hvorfor ble loven gitt? – Den ble ikke gitt oss som vei til frelse. Loven har *aldri* vært tenkt som frelsesvei. Frelsen ved loven er en umulighet – på grunn av vår synd! – Loven ble derimot gitt for å *avsløre* syndefordervet hos oss. Loven ble gitt som et *tillegg* for å gjøre klart hva lovbrudd er. Lovens oppgave er å *avdekke* vår syndighet, vår totale avmakt. På den måten skulle loven *fremkalle* overtredelser. Men dermed er lovens dypeste hensikt *å bane vei for evangeliet.* «Slik er loven blitt vår tuktemester til Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro» (Gal 3,24).

I sak finner vi det samme i Rom 5, 20-21: «Men loven kom til for at fallet skulle bli stort. Men der synden ble stor, ble nåden enda større! Og likesom synden hersket ved døden, så skal også nåden herske ved rettferdighet til evig liv ved Jesus Kristus, vår Herre.»

Altså: «Loven og profetene hadde sin tid inntil Johannes. Fra da av forkynnes evangeliet om Guds rike, og enhver trenger seg inn i det med makt» (Luk 16,16).

*

Men det store alvor er dette: Når evangeliet er blitt forkynt og dette ikke har ført til gjenfødelse, omvendelse og personlig tro på Jesus, «Hvordan skal vi *unnfly* om vi ikke akter så stor en frelse?» (Heb 2,3).

I korthet kan vi si at dette er kjerneproblemet i Joels bok – i tilknytning til budskapet om *Herrens dag!* For om frelsen i Kristus blir *avvist* her i tiden – fører det til fortapelse i evigheten!

(Forts. i neste nr.)

«Jeg tror...»

Trosartiklene

2. artikkel

Av Guttorm Raen

Barnelærdommen

«*Jeg tror* på Jesus Kristus, Guds enbårne sønn, vår Herre...»

Samfunnet med Jesus Kristus

Alt i kristendommen dreier seg om å kjenne og ha samfunn med Jesus Kristus. Mangler det, er det ikke tale om sann kristentro (Joh 17,3; Mat 7,21-23).

Ikke så at de andre deler av troen og bekjennelsen er uviktige. Men samfunnet med Jesus er selve livet (Joh 14,6). Han er den som gir frelse, forlatelse for synd, og nytt liv. Ved ham lærer vi å kjenne den treenige Gud, eier vi samfunn med Gud i vårt daglige liv i verden, og dette samfunnet skal vare ved i det evige liv.

Dette er et av de kjernepunktene som skiller den bibelske åpenbaring ut fra det som folk i alminnelighet forbinder med religion og livssyn. Kristendom går i bunn og grunn ikke ut på å være «religiøst» innstilt, å delta på fastsatte tider i høytider eller møter og gudstjenester, å utføre religiøse handlinger, eller å gi av sine midler for at dette skal bli utført. Blir slike ting hovedsaken, er det i virkeligheten ikke lenger kristendom det er tale om.

Sann kristendom er fra ende til annen å kjenne Kristus og ha del i det han har gjort for oss. Alt annet som hører med til kristentroen, får sin mening i sammenheng med dette.

Bibelens hovedperson

Til forskjell fra andre religioners skrifter, er det en bestemt person som står i fokus i Bibelen. Det er ham alle mennesker kalles til å vende om til og tro på. Det er forholdet til ham som er det avgjørende for både liv og evighet.

Evangeliene forteller om en mann som gikk omkring og gjorde vel. Slik var det folk møtte Jesus fra Nasaret under hans liv i Israel. Ingen kunne finne noe å utsette på hans ferd. Og han sa: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,27).

Men i Jesus møtte folk også en mann som forkynte og lærte med autoritet, helt annerledes enn de var vant til fra sine åndelige ledere (Mat 7,28-29). Ja, han talte og handlet som den som har Guds egen myndighet. Vi legger merke til hans makt til å tilgi synd (Mat 9,6), hans ord som stilnet stormen (Mat 8,27), hans forklaring av budene (Mat 5,17-48), og ikke minst de mange ganger han sa: «Jeg er...» (f.eks. Joh 6,35; 8,24; sml. 2Mos 3,14). Hans budskap gjenspeiler Herrens, den hellige Guds, tale fra Det gamle testamentet.

Så var det også anklage om gudsbespottelse som var det formelle grunnlaget for at Det høye råd i Jerusalem dømte ham til døden (Mat 26,65). Beretningen om hans vei til korset, hans lidelse og død, og hans oppstandelse fra de døde på den tredje dag, er det som evangeliene stanser mest for. Selv hans nærmeste forsto ikke med det samme hva dette innebar – til tross for at han gjentatte ganger hadde talt om at dette var målet for hans liv på jorden.

Men dette er selve grunnlaget for vår tro, for vår

frelse. Hele resten av Det nye testamente vitner om betydningen av dette – Kristus og korset. Den grunnleggende trosbekjennelsen kan summeres opp slik: «...at Jesus er Kristus, kommet i kjød» (1Joh 4,2).

Denne bekjennelsen innebærer også at Kristus er sentrum i Det gamle testamentet. For navnet Kristus (gresk) er det samme som det hebraiske Messias, den salvede, den frelser som Gud gjennom den gamle pakt talte om og forberedte at skulle komme.

Guds Ord

Har Guds Ord fortrinn framfor menneskers ord?

Ja, nest etter dets guddommelige visshet, kraft og fullkommenhet, har det en særskilt klarhet til å opplyse oss mennesker – blinde som vi er av naturen. Sal 119,105: «Ditt ord er en lykte for min fot og et lys for min sti.»

Hvordan omgås en Guds Ord rett?

Når en først sukker til Gud om hans Ånds opplysning, leser det med andakt og ettertanke, med villig hjerte til å virkeliggjøre Ordet i sitt liv og i lydighet og til stadighet. Når en søker å stille sin sjels behov og ikke sin medfødte nysgjerrighet. Og til slutt når en ikke bortfortolker Ordet etter sin egen viljes forgodtbefinnende, men oppriktig søker den sannhet som skaper gudfryktighet og prøver sitt hjerte på denne sannhet. (Joh 5,39-40; 7,17)

Erik Pontoppidan
i «Sannhet til gudfryktighet»

Hvem er Jesus?

Jesus selv stilte sine disipler inn for dette spørsmålet (Mat 16,13-17). Han viste dem at det er en vesensforskjell på folkemeninger om ham, og det at en personlig har fått åpenbart av Gud hvem han er. Det siste skjer gjennom Guds Ord, når Den Hellige Ånd får vise i vårt hjerte hva det betyr for oss.

Derfor er det tre grunnleggende ting vi må si om Jesus Kristus.

(1) Sann Gud – «født av Faderen før alle tider»

Det første er at Jesus er Guds enbårne Sønn (Joh 1,14; 3,16). Uttrykket ovenfor er fra den nikenske trosbekjennelse, som på bakgrunn av kampen mot vranglære presiserer noen av leddene i den apostoliske bekjennelsen. Ordet «født» viser ikke til noen tidsbestemt hendelse, men er brukt om det evige forhold mellom Faderen og Sønnen i den treenige Gud.

Dette var jo noe av det mennesker i Jesu samtid sto mest uforstående overfor. De merket hans spesielle myndighet, men de fleste forsto ikke hvordan Det gamle testamentet vitnet om at det var Gud selv som kom oss i møte i frelseren, Messias (sml. Mat 22,41-45; Jes 9,6; Mal 3,1).

Men dette er en hovedsak i Bibelens åpenbaring om Jesus. Johannesevangeliet åpner med uttrykk som minner om Bibelens aller første ord: Det Ordet som Gud skapte verden ved, som er en person i den treenige Gud, han er den som er kommet til vår verden, født som et menneske («inkarnert») for å bli vår frelser. Han har del i Guds evige vesen, makt og nærvær (som f.eks. Heb 1 så klart sammenfatter, med flere sitater fra Det gamle testamentet). Han skjulte som regel sin guddomsherlighet under sitt jordeliv (forklarelsens berg er unntaket), og han fornedret seg selv og ga avkall på å bruke sin guddomsmakt (Mat 26,53) – nettopp for å kunne være vår frelser (Fil 2,6-8). Men hans enhet med Faderen kom til uttrykk også mens han levde her i verden (Mat 11,27; Joh 10,30). Og etter oppstandelsen er hans guddommelige makt til fulle åpenbart igjen (Fil 2,9-11; Mat 28,18).

(2) «Mennesket Jesus Kristus»

Det andre som vi må understreke om Jesus, er at han er sant og fullkomment menneske. Dette har spesiell betydning for hans frelsergjerning (1Tim 2,5).

Det navnet som det i evangeliene ser ut til at Jesus oftest brukte om seg selv, er «Menneskesønnen». Det er en hebraisk uttrykksmåte som betyr «Mennesket».

Noe av bakgrunnen for dette finner vi i Dan 7,13-14. Det er en profeti som først og fremst sikter på Jesu gjenkomst i herlighet (sml. Mat 16,27; 26,64).

Men navnet Menneskesønnen omfatter mer enn dette. En av profetene i Det gamle testamentet (Esekiel) ble kalt «Menneskesønn». Og aller mest er det naturlig å tenke på Salme 8, en lovsang om Guds skapelse av mennesket. Dette ble fullkomment oppfylt i Jesus Kristus (Heb 2,6-9).

Bibel- og bekjennelsessamling

Mosby bedehus, Kristiansand – 30. aug.–1. sept. 1996

Talere: **Kapellan Jan Bygstad og adjunkt Gunnar Holth**

Fredag 30. aug:	Kl. 19.00:	Åpningsmøte. Bygstad taler. Holth deltar. Kaffepause.
	Kl. 20.30:	Bibeltime v/Holth.
Lørdag 31. aug.:	Kl. 16.00:	Bibeltime v/Bygstad.
	Kl. 17.00:	Bibeltime v/Holth. Kveldsmat.
	Kl. 19.00:	Kveldsmøte v/Bygstad og Holth.
Søndag 1. sept.:	Kl. 11.00:	Møte. Tale v/Bygstad. Holth deltar.

Det blir sang og musikk på møtene.
Info om overnatting etc.: Ring 38 01 59 09 eller 38 08 69 65.
Arr.: **Lokal komite på evangelisk/luthersk grunn**

Det er flere viktige trekk som bør understrekes når det gjelder sannheten om Jesus som fullkomment menneske.

Han er født inn i våre kår, og har del i alt det som hører menneskelivet til – sorg og glede, sykdom og yrkesliv, fattigdom og trøtthet, medgang og motgang, fristelser og prøvelser, og så videre (Heb 4,15). Han er vår bror (Heb 2,17-18).

Det er én stor forskjell på Jesus og alle oss andre som er født i Adams ætt: Jesus gjorde ikke synd. Han er med andre ord slik Adam ble skapt, før syndefallet. Derfor er han «den siste Adam» (1Kor 15,45). Samtidig kalles han «det andre mennesket», fordi i ham har Gud skapt en ny begynnelse for menneskeheten, gjenopprettet det som gikk tapt ved syndefallet, ja, gitt et håp som overgår det som Gud talte til den første Adam om (1Kor 15,47; Rom 5,12-21).

Jesus er det eneste menneske som har oppfylt Guds lov til punkt og prikke. Det var nettopp derfor han ble født som menneske, for å gjøre det i vårt sted (Gal 4,4-5). Det innebærer at han var ulastelig i Guds øyne, og derfor kunne gi seg selv som det fullkomne offer for vår synd. Dermed tok han også på seg den forbannelse som Guds lov har satt over den som synder (Gal 3,13).

Jesu stilling som menneske understrekes også ved hans ættetavle, ved at han ble født inn i et bestemt folk og en bestemt slekt – i Israel, som «Davids sønn». Samtidig viser dette at han er det målet som frelseshistorien og profetiene i den gamle pakt peker på.

(3) Gud og mann

Det har til alle tider vært vanskelig for menneskers tanke å fatte hva det innebærer at Jesus Kristus er både sann Gud og sant menneske. Mye vranglære som har oppstått gjennom tidene, har hatt med dette å gjøre.

Noen har lagt all vekt på én av delene. Somme har talt om Kristus som et guddommelig vesen som bare tilsynelatende hadde skinn av å opptre som menneske (f.eks. gnostisk tankegang i oldtiden). Andre har talt om Jesus bare som et fullkomment menneske, et eksempel på hvordan Guds hensikt med oss skulle virkeliggjøres. Et hovedpunkt i liberal teologi, for eksempel, var at tittelen «Guds Sønn» ikke var uttrykk for noe mer enn Jesu høye selvbevissthet, visshet om at han var ett med Guds vilje. – Andre igjen har talt om at den menneskelige natur ble helt «oppslukt» av den guddommelige, og somme har uttrykt seg slik at det i bunn og grunn blir tale om to helt forskjellige personer, som bare var forent i det ytre.

På samme måte som med læren om Guds treenighet, er Kristi person noe som overgår vår fatteevne. Men skal vi holde oss til det Bibelen åpenbarer for oss om ham, må vi holde fast på at han er både Gud og menneske i én person, at han har både fullkomment Guds natur og er et fullkomment menneske,

BESTILL BIBELSK TRO!!!

☐ Send meg alle nr. i 1996. Ordinært abonnement (kr. 100,-). Studentpris kr. 70,-. *(Stryk!)*

☐ **GAVE:** Send et årsabonnement til:

1) Navn/adr.: .....

.....

2) Navn/adr.: .....

.....

☐ Send meg Bibelsk Tro hele resten 1996 *og* de av 1995-utgavene det finnes restopplag av. Bet. bare kr. 150,- .

Bet. på forhånd (postgiro 0825 0578300 – bankgiro 3290.07.77786)/Send undertegnede girokort. *(Stryk!)*

Navn/adr.: .....

.....

Porto kr. 3,50

Til

Tidsskriftet
BIBELSK TRO

Postboks 264

4350 NÆRBØ

forent i én person. Han er samtidig vår bror og vår Herre.

Derfor er han også enestående som vår Frelser, og kan ikke sammenlignes med noen andre. Var han ikke Guds Sønn, hadde han ikke guddommelig autoritet til å kalle alle mennesker til seg. Var han ikke sant menneske, kunne han ikke ha gått inn i vårt sted for å gjøre opp vår sak med Gud. Og var han ikke begge deler i én person, kunne det ikke tales om én mellommann mellom Gud og mennesker (1Tim 2,5).

Jesus er virkelig Immanuel, «Gud med oss» (Mat 1,23).

En «annen» Kristus

Vi har i forrige avsnitt pekt på at ikke all tale om Jesus Kristus er i samsvar med Bibelen. Derfor advares vi også mot å ta imot et budskap som tilsynelatende taler om Kristus og frelsen, men som i virkeligheten bringer «en annen Kristus» og «et annet evangelium» (2Kor 11,4). Bare det vitnesbyrd som er i samsvar med det bibelske åpenbaringsord, kan sette oss inn i samfunn med ham. Vi skal kjenne ham ved dette Ordet.

Jo nærmere vi kommer de siste tider, jo flere skal det bli som forkynner en falsk Kristus (Mat 24,23-25). Det kan være en forkynnelse som legger vekt på under og åndelige opplevelser, men som ikke har Ordet om korset og syndenes forlatelse som sitt sentrum.

Vår Herre

Som vi har vært inne på, betyr det noe spesielt at Det nye testamente kaller Jesus Kristus for Herren. Han er den som har all makt i himmel og på jord. En gang skal denne makt bli synlig for alle, når han kommer igjen i herlighet for å dømme verden.

Det som er avgjørende for oss i dag, er at han er *vår* Herre.

Det er viktig å være klar over at Jesus Kristus kom, og hva Bibelen forteller oss om ham. Det har stor betydning å kjenne til de grunnleggende fakta som Bibelen legger vekt på. Men det avgjørende er å kunne bekjenne: Han er *min* Frelser og *min* Herre.

Han er den eneste jeg kan sette min lit til i liv og død. Han er den som har rett og krav på hele mitt liv og alt det som Gud har gitt meg å forvalte i verden (2Kor 5,15). Ikke noe er større enn å kjenne ham og tjene ham.

(Forts. i neste nr.)

Medarbeidere/ skribenter:

Olav Fjermedal: Født 1922 i Vegusdal. Bonde/kontorfullmektig. Forkynner i tre år i Indremisjonsselskapet. Frivillig forkynner i NLM.

Sigurd Grindheim: Født 1968 i Oslo. Misjonsskolen på Fjellhaug 1987–91. Gresk mellomfag 1993. Teologisk embetseksamen 1995. Red.sekr. i Bibelforlaget/ frilansjournalist i Dagen.

Dag Risdal: Født 1934 i Støren. Cand. real. Studiesekretær i Indremisjonsselskapet. Bibelskolelærer på Fjellhaug 1969–89. Fra 1989 forkynner i NLM.

Reidulf Tværåli: Født 1950 i Namsos. Fjellhaug bibelskole 1971–72, Levanger lærerskole 1973–75, to års videreutdanning ved Nesna lærerhøgskole. Arbeidet i grunnskolen fra 1975, fra 1987 ved Røyrvik barne- og ungdomsskole.

Kai Ørebech: Født 1948 i Fredrikstad. Har vært ungdomsarbeider i Indremisjonsselskapet og ungdomssekretær i Santalmisjonen. Er nå lærer og fritidsforkynner. For tida formann i Østfold krets av Santalmisjonen.

Verdifulle kassett-opptak

Bibelsamlingen på Audnastrand, 18.–21. juli 1996

Carl Fredrik Wisløff: 1: «Den fagre skatt», 2: Tanker fra Daniels bok (I), 3: Tanker fra Daniels bok (II), 4: «Troens gode strid», 5: «Den sanne trøst».
Niels Ove Vigilius: 6: «Skriften kan ikke gjøres ugyldig», 7: «Se hvor stor han er, vår frelser», 8: «Bibelsynets betydning», 9: «Prøv åndene», 10: «Dansk kristenliv».
Guttorm Raen: 11: «Rett og falsk forkynnelse i endetiden».

Stk.pris pr. kassett: Kr. 40,-.
Bestilles fra Bibelsk Tros Kassettjeneste, pb. 116, 4320 Hommersåk, tlf. 51 68 90 31.
NB: Oppgi kassettnr., antall, navn og postadr./-nr.

Krogedal bok & papir
4350 Nærbø – 4341 Bryne

Høyland og Jæren FORBRUKS-FORENING

C

ISSN 0804-0532

Returadr.:
Postboks 264
N-4350 Nærbø

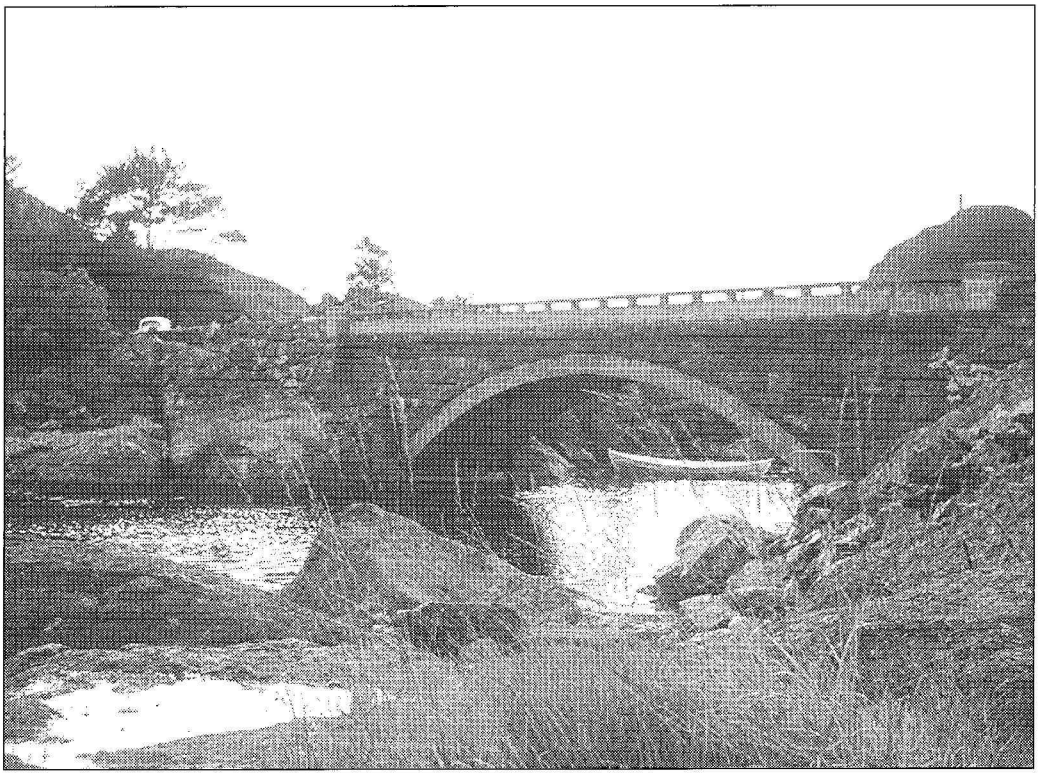

(Foto: Sverre Egeland)

Jeg vet en vei som fører
til himlens skjønne land.
Vel går den gjennom trengsel
og prøvelsenes brann.
Men til den lyse staden
den enda sikkert bær'.
Den veien Jesus er.

Jeg vet en fred som varer
når verdens fred forgår!
For gull den ei kan vinnes,
dens verd i blod består.
Den er en himmelgave
fra Gud, vår Fader kjær.
Og freden Jesus er. (Les Joh 14,6; Kol 1,20)